

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeling.
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.50

103de JAARGANG

No. 6

JUNI 1934

INHOUD.

	Blz.
Steunpunten, door H. J. H. VAN TAREL	240
Nieuwe Uitgaven	248, 267
De Deensche wijze van het Houden van voorbereidende Sabeloefeningen, door L. C. CNOPIUS	249
Verkeerseconomie op Spoorweggebied en 's Lands Defensie, door J. DANIELS	252
Tactiek der Infanterie — De Stormaanval (IV), door M. R. H. CALMEIJER	257
De Vuuraanteekeningen bij de Mitrailleurcompagnie, door K. J. EVENWEL	260
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht	264
Concours-Hippique te Nice	264
Gegevens vreemde Legers	265
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	268
Uit de Vakpers	279

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1934

STEUNPUNTEN

DOOR H. J. H. VAN TAREL,

Majoor der genie, Leeraar Hoogere Krijgsschool.

II. (Slot van blz. 210).

Zoals ik aan het slot van het eerste gedeelte heb medegedeeld, is het mijn bedoeling aan te geven, hoe een min of meer geïsoleerd terreingedeelte, dat men vroeger den naam steunpunt gegeven zou hebben, behoort te worden ingericht. Het inrichten van zoo'n terreingedeelte is alleen toelaatbaar, wanneer de omstandigheden de gelegenheid daartoe geven; is dit het geval, dan kan van een dergelijk terreincomplex zelfs belangrijke kracht uitgaan.

Gunstige omstandigheden doen zich in vele gevallen voor in het stelling-gedeelte achter de hws., dus in dat van de Div.- en D.G.'s reserve. Dat wil dus zeggen, dat enkele daarvoor tactisch en technisch geschikte terreingedeelten bezet en versterkt worden en dit bij tusschenliggende terreinstrooken niet of in veel mindere mate het geval is.

Ik sprak in dit verband van „min of meer geïsoleerd”. Dit komt, omdat naar doorloopendheid uit maskeeringsoogpunt toch steeds *gestreefd* moet worden en wij bij dergelijke terreingedeelten toch wel een *splitsing* kunnen maken in *tactische* en *technische uitvoering*. Waar zoo'n terreingedeelte om verschillende tactische redenen geïsoleerd is, zullen wij de nadelen, die daaraan steeds verbonden *blijven*, zooveel als mogelijk is, trachten te neutraliseeren en technisch weer de doorloopendheid op den voorgrond schuiven. Dit kan geschieden door deze tactisch geïsoleerde terreincomplexen wederom weg te moffelen — hoofdzakelijk voor hun grootsten vijand, de luchtfotografie — door middel van schijnwerken.

Het spreekt vanzelf, dat bovendien de technische inrichting en de tactische opstellingen in het terreingedeelte zelf — dus meer in details beschouwd — wederom geheel denzelfden geest moeten ademen van het besprokene in het vorige artikel.

Resumeerende, kunnen wij b.v. genoodzaakt of kan het zelfs wenschelijk zijn in een hardnekkig ter verdediging in te richten stelling van een D.G., in het gebied van den D.G.reserve 3 geïsoleerde terreindeelen door bataljons te doen inrichten. Daarbij zullen dan in ieder dier terreindeelen de onderdeelen van het bat. wederom kleine aaneengesloten steunpunten volgens het nieuwerwetsche type moeten zijn en zullen de groote geïsoleerde terreindeelen zooveel als doenlijk aan het oog van den vijand onttrokken dienen te worden.

In verband met dit onttrekken aan 's vijands waarneming, kunnen andere onderdeelen gelukkig een handje medehelpen. Wij vinden toch in de strook der reserves tevens vele artillerieopstellingen, commandonesten, naderingsloopgraven, depôts, enz. Voor al deze opstellingen gelden vrijwel dezelfde moeilijkheden als voor meergenoemde geïsoleerde terreindeelen. Ze moeten

en kunnen elkander over en weer op versterkingskundig gebied ondersteunen door gezamenlijk voor de doorlopendheid van het stelsel zorg te dragen. Het mes snijdt daarbij trouwens aan twee kanten, want voor artillerie-onderdeelen en commandonesten is het noodzakelijk eveneens zorg te besteden aan de nabijverdediging, d.w.z. eveneens min of meer geïsoleerde steunpunten met loopgraven, hindernissen, enz. te maken. Uit al deze werken, die ieder op zichzelf zeer ongaarne als zoodanig door den vijand onderkend wenschen te worden, zal het niet zoo bijzonder bezwaarlijk zijn — in het algemeen belang dezer onderdeelen — tot zekere hoogte een doorlopend en zoo goed mogelijk gemaskeerd geheel vormen.

Aan de hand van bovenaangegeven meer algemeene denkbeelden omtrent de inrichting van dergelijke terreindeelen, is het nu de bedoeling een voorbeeld nader uit te werken. Hiervoor is gekozen een *dorp* of — om met onze gevechtshandleiding te spreken — een oord. Een tactische onderstelling mag, zooals uit al 't bovenstaande duidelijk is gebleken, niet ontbreken, omdat de tactische omstandigheden in hoofdzaak uitmaken of de inrichting toelaatbaar is. Nimmer is het wenschelijk een klein dorp te kiezen, omdat het nadeel van kogelput hierbij wederom te veel op den voorgrond treedt. Verspreiding van doelen blijft steeds noodzakelijk en is in een klein dorp niet te bereiken.

Onderstelling. De I D.G. treedt, met andere onderdeelen van het Ned. Lr., op als reserve van het V.Lr. en krijgt begin Juni de opdracht een stelling, ongeveer loopende van Utrecht tot Schalkwijk, ter hardnekkige verdediging in te richten. Het V.Lr. richt op dat oogenblik een stelling in aan de IJssel en in de Betuwe, terwijl de vijandelijke roode partij concentreert in Westfalen.

De ruglijn van de hws. der I Div. (rechts) wordt ongeveer gevormd door de spoorlijn Culemborg—Utrecht. De C.—I Div. bepaalt o.m. dat het *dorp Houten* en het fort bij het Hemeltje door onderdeelen van de Div.-reserve als zeer sterke punten zullen worden ingericht.

Bezetting Houten II—4 R.I., één S. 6 veld, twee Sn. Mr. van 8 en $\frac{1}{2}$ 1 M.C. Van Houten uit moet in het bijzonder een doordringen van den vijand tusschen fort bij het Hemeltje en Houten kunnen worden belet.

Toelichtingen. Uit het bovenstaande blijkt reeds, dat in het gebied der I Div. geen gebruik wordt gemaakt van inundatiën.

Houten, dat hieronder nader bekeken zal worden, is gelegen *achter* de hws. Er zijn geen troepen beschikbaar om door de Div.-reserve een doorlopende verdedigingslijn van voldoende sterkte te doen maken. Ten Noorden van Houten in den buurt van Den Oord richt I—2 R.A. (zie schets) zich ter verdediging in. Het terrein ten N. en O. van Houten is weinig doorsneden en goed begaanbaar, ook voor tanks. Ten Z. van Houten bevindt zich vrij onbegaanbaar polderterrein. Houten en enkele gedeelten ten O. en N. daarvan zijn behoorlijk begroeid, vooral door boomgaarden en het dorp is het knooppunt van de in de omgeving aanwezige, vrij smalle, wegen. Door C.—Houten wordt bepaald, dat $\frac{1}{2}$ 1 M.C. zich *buiten* het eigenlijke complex ter verdediging zal inrichten hoofdzakelijk met taak de flankering der buitengrenzen van het dorp; dit onderdeel blijft bij de verdere bespreking buiten beschouwing. De C.—Houten heeft voor de werkzaamheden de beschikking over de bezetting en een ploeg van 50 burgerarbeiders (handlangers). Voorts zal de Pioniercommandant in Houten eenige betonwerkjes en de noodige tank-

versperringen (uitneembare van beton op de wegen en mijnvelden in het tusschenterrein) met eigen krachten doen uitvoeren. Ten slotte heeft de C.—Houten de indirecte hulp van een werkplaats voor centralen aanmaak van verschillende voorwerpen, welke werkplaats in Houten is gelegen, doch waarvoor hij geen werkkrachten heeft behoeven te leveren. Ook is er een verbruiksmaterialendepôt in Houten gevestigd, waaruit het bataljon kan putten. Deze gegevens kunnen hun nut hebben bij de beoordeeling van de vraag, wat na ruim 1 maand werken in Houten gered is.

De inrichting.

Zie de schets van Houten.

a. Tactisch ¹⁾.

De onderdeelen staan duidelijk, de Secties bovendien omlijnd, op de schets. Eén Comp. op het belangrijke Noordfront; één Comp. op het even belangrijke Oostfront; de derde Comp. verdeeld over het minder belangrijke Zuidfront en het reduit. De mitrailleurcomp. naar behoefte verdeeld; in het bijzonder wordt hierbij de aandacht gevraagd voor de 2 zware mitrailleurs, (zeer goed in beton en bovendien in een boomgaard) geplaatst in de W.zijde van het reduit in een soort traditoire opstelling. Deze zijn in de voornaamste plaats bestemd om te kunnen voldoen aan de belangrijke opdracht om vuur te brengen in de richting fort bij 't Hemeltje (d.w.z. van de tusschenlinie).

Meer troepen zijn niet beschikbaar; aan de wenschelijkheid van meer onderdeelen *van den beginne af* in het reduit, op het Westfront of in de kom (binnenverdediging voet voor voet) te plaatsen, kon dus niet worden voldaan. Een andere kwestie is natuurlijk, dat daarop versterkingskundig wel kon worden gerekend; zooals later zal blijken is dit dan ook geschied.

De beide Sn. Mr. van 8 zijn opgesteld in het N.O. en Z.O. gedeelte van het complex; hoofdtak van beiden is vuur te brengen in algemeen O. richting (spoorbaan), met mogelijke neventaken over 360° (een dergelijk complex kan van alle zijden worden aangevallen).

De beide stukken van 6 veld zijn zoodanig opgesteld nabij den Oostrand, dat daarmede in de eerste plaats de twee belangrijkste naderingswegen, in combinatie met de te bouwen tankversperringen op die wegen, afgesloten kunnen worden.

Cp. B.C. (tevens voor C.—M.C.) in het reduit.

Twee hulpposten, waarvan de belangrijkste in het reduit.

b. Versterkingskundig.

Algemeen. De voordeelen van het dorp benutten, de nadeelen daarvan trachten te elimineeren. Voorste lijn dus niet kiezen in de buitenste huizenrijen of in goed zichtbare boomgaardranden. De voorste lijn wel kiezen op eenigen afstand vóór bedoelde huizen en voor of achter genoemde randen. Geen bezwaar bestaat er tegen *enkele* van de aan den buitenrand gelegen huizen voor de verdediging te benutten; wenschelijk is dit zelfs voor enkele geschikte gebouwen in het inwendige van het dorp.

Teneinde de schets niet onleesbaar te maken is de begroeiing daarop niet aangegeven; men raadplege daarvoor de Stafkaart. De op de schets geteekende werken zijn uit *maskeeringsoogpunt* zooveel mogelijk onder de terreinbegroeiing aangebracht.

Het systeem van de kleine steunpuntjes, vrijwel aaneengesloten aangelegd,

¹⁾ Ik betuig hierbij mijn dank aan den Kapitein der Inf. TH. C. VAN DIERENDONCK, die mij bij den tactischen opzet behulpzaam is geweest.

SCHETS, BEHOORENDE BIJ STEUNPUNT HOUTEN

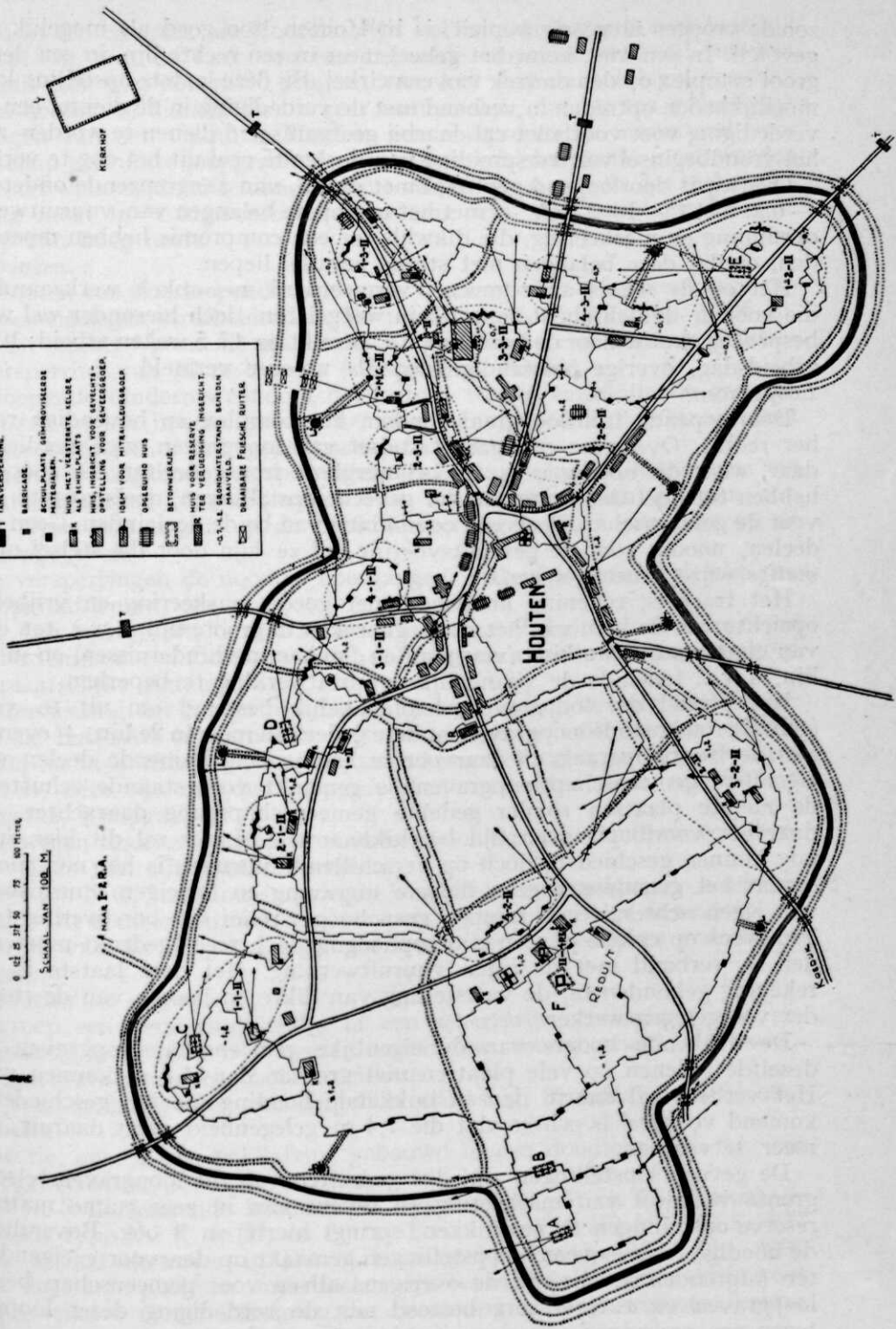

0 25 50 75 100 METERS
 SCHAAL VAN 1:50,000

NAAR FERRA

VERKLARING TEEKENS

	HEFTVERBOD
	STEUNLIJN
	LOOPBAAN
	LINIEPOST 1 MAN.
	TUINVERBODING
	BARRICADE
	SCHUMLAAT GEMIDDELDE
	MATERIAAL
	HUIS MET VERSTEKTE EGDE
	AS RIJWEG
	HUIS, INRICHTING VOOR VERGEGEN- STELLING VOOR SCHIEDER
	DEK VOOR MITRALLIEERDER
	ONDERDUNG HUIS
	BETONWERK
	HUIS VOOR BEHEVE TER VERLEGING INRICHT.
	WATERSTAND BUREAU -5,1-16 MAAVELD
	DRABARE FRESCHS SUITERS

zooals vroeger uitvoerig bepleit, is in Houten, zoo goed als mogelijk bleek, gevolgd. In een hws. komt het geheel meer in een rechte lijn, in een dergelijk groot complex op den omtrek van een cirkel. Bij deze laatste opstelling kunnen moeilijkheden optreden in verband met de verdediging in de diepte; een goede verdediging voet voor voet zal daarbij georganiseerd dienen te worden zonder het grondbeginsel van verspreiding van doelen te veel uit het oog te verliezen.

Overleg is doorlopend gepleegd met de Cn. van aangrenzende onderdeelen — o.a. met C.—I—2 R.A. — met het oog op de belangen van vuuruitwerking, opruiming en maskeering, die dikwijls tot een compromis hebben moeten leiden, omdat deze belangen niet steeds parallel liepen.

Het op de schets aangegevene, vermeerderd met enkele werkzaamheden, die voor de duidelijkheid daarop zijn weggelaten, doch hieronder wel worden besproken, wordt door de bezetting c.a. bereikt na 4 à 5 weken arbeid; 10-urige arbeidsdag, overige omstandigheden als vroeger vermeld.

Loopgraven.

Doorlopende frontloopgraaf rondom het complex en bovendien rondom het reduit. Overigens een geheel stelsel van loopgraven, zich verdichtende daar, waar dit noodig is op de belangrijkste frontgedeelten. De loopgraven hebben tot doel deels opname der gevechtsofstellingen, deels zorg te dragen voor de gemeenschap, deels een combinatie van beide doeleinden. Geen onderdeelen, noodig voor de gevechtsvoering, of ze zijn door dit stelsel op *doelmatige* wijze aaneengeregen.

Het tracé is, rekening houdende met goede maskeering en vrijheid ten opzichte van de kom van het dorp, gebroken in groote lijn, d.w.z. ten dienste van eigen vuuruitwerking (vuurplan en flankering hindernissen) en in kleine lijn, d.w.z. teneinde de vijandelijke vuuruitwerking te beperken.

Het profiel der loopgraven, hoofdzakelijk bestemd om uit te vechten (geheele rondgaande loopgraven, andere gedeelten meer in 2e lijn, \pm evenwijdig aan de frontloopgraaf, en daarvoor in aanmerking komende deelen van de eigenlijke gemeenschapsloopgraven) is gemaakt voor staande schutters, op de meeste plaatsen zonder gedekte gemeenschapsgang daarachter, omdat daarvoor voorloopig geen tijd beschikbaar was. Later zal dit hier en daar nog kunnen geschieden, doch op verschillende plaatsen is het niet mogelijk, omdat het grondwater geen diepere ingraving en de eigen vuuruitwerking van eigen achtergelegen troepen geen hooger relief der borstwering toelaat. Trouwens op enkele punten is de ophooging toch reeds gedrukt moeten worden in verband met de eigen vuuruitwerking. Met deze laatste is tevens rekening gehouden bij de vaststelling van dikte en hoogte van de rugwerven der voorgelegen werken.

De dekkende hoogte van de eigenlijke gemeenschapsloopgraven is om dezelfde redenen op vele plaatsen niet grooter dan 1,4 m kunnen worden. Het verkeer zal daarin dan in bukkende houding moeten geschieden; bijkomend voordeel is echter, dat die 1,4 m gelegenheid geeft daaruit, zonder meer, te vechten.

De gevechtsofstellingen zijn dus gedeelten van dit loopgravenstelsel. Het groote voordeel van maskeering en tevens van in zeer ruime mate over reserve-opstellingen te beschikken, springt hierbij in 't oog. Bovendien zijn de noodige reserve-gevechtsofstellingen gemaakt op daarvoor geëigende punten (afgrendeling, enz.) in de overigens alleen voor gemeenschap bestemde loopgraven en is veel zorg besteed aan de verdediging dezer loopgraven tegen een nadringen van den vijand daarin of daarlangs.

Vooral in een complex als Houten blijft het trouwens steeds zeer moeilijk te voorspellen, wat de taak van een bepaalde loopgraaf eens zal worden. Alleen kan men met zekerheid zeggen, waarvoor deze in het *begin* van den strijd zal hebben te dienen. Het is zeer aannemelijk, dat bij een gedeeltelijk doordringen van den vijand in Houten, een oorspronkelijk uitsluitend voor gemeenschap gebruikte loopgraaf, daarna als gevechtloopgraaf moet worden benut. Naar welke zijde? Niemand kan dit van te voren zeggen. De technische inrichting moet in 't algemeen dus zoodanig zijn, dat men verschillende pijlen op zijn boog heeft.

Versperringen.

Om Houten een doorlopende hindernis, bestaande uit 4 hekversperringen met tusschengelegen struikeldraden. De totale breedte hiervan is ± 35 m, doch er zit slechts $\frac{3}{4}$ van de materialen en tijd in van een normale prikkeldraadversperring van 10 m breedte (verspreiding doelen).

Doorlopende hindernis rondom het reduit, voorts verschillende grendelhindernissen in het inwendige van het dorp, aangelegd in combinatie met gevechtsofstellingen of met gemeenschapsloopgraven.

Bovendien rondgaande versperringen, hoofdzakelijk struikeldraden, om kleine steunpuntjes, of combinaties van steunpuntjes (van groepen c.q. sectiën). Deze sluiten aan op de hoofdversperringen, doch zijn niet op de schets aangegeven.

In de versperringen de noodige doorgangen, afsluitbaar met Friesche ruiters, loopgraafdeuren, enz.

Begin Juli zijn op een tiental plaatsen in totaal 250 draadrollen in depôt gelegd, bestemd om eventueel te worden gebruikt voor snelle dichting van bresen en plaatselijke afgrendeling.

Aan flankering der hindernissen is de grootst mogelijke zorg besteed.

Waar de buitenste hindernissen niet voldoende bewaakt kunnen worden — ook bij nacht of mist — vanuit de gevechtsofstellingen, zijn luisterposten ingegraven; deze zijn met het loopgravenet verbonden door, uit dat net te enfileeren, kruipgangen.

Op de wegen tankversperringen en in het voor tanks begaanbare tusschen-terrein velden van automatische mijnen.

Om het ten N.O. van Houten gelegen kerkhof is een rondgaande hindernis aangelegd. Dit is meer een tactische versperring, met doel den aanvalsgolven het gebruik van dit hooger gelegen en moeilijker te bestrijken gedeelte te ontzeggen.

Schuilplaatsen en gebouwen.

Per groep een versterkte kelder of een scherfvrije schuilplaats van geïmproviseerde materialen met zwaren onderbouw, zoodat geleidelijk doorgebouwd kan worden aan een betere dekking.

Voor cpn. en hulpposten een dergelijke oplossing, 't aantal bepaald naar de behoefte.

Per sectie, enz. is een veldlatrine gebouwd in een doodlopende tak van het loopgravenstelsel.

In beton 3 flankerende kazematten type IIC (A, B en E), 2 frontale kazematten type VC (C en D) en de cp. B.C. type VIC (F) (zie V.I.S. VII en mijn artikel daarover in *De Militaire Spectator* 1933, blz. 409). Voor de daarin te plaatsen onderdeelen zijn tevens werken gemaakt in hout en grond, welke — na gereedkoming der betonwerken — een welkome reserve vormen.

Hierbij zou opgemerkt kunnen worden, dat eigenlijk in een dergelijk complex geen flankerende betonkazematten (volgens de beginselen van V.I.S. VII wel te verstaan) op hun plaats zijn, omdat het dorp eventueel van *alle* zijden frontaal kan worden aangevallen. Met het oog op de geringere kans, dat daarbij zware artillerie gedurende langeren tijd frontaal in actie komt en uit besparingsoogpunt, is in dit geval toch van dergelijke kazematten gebruik gemaakt.

Zooals de schets duidelijk aangeeft, zijn alle schuilplaatsen op eenigen afstand gelegen van de bijbehorende gevechtsofstellingen, in het algemeen loopgravenstelsel opgenomen en bovendien zoo goed mogelijk in het terrein gemaskeerd gebouwd.

Iedere groepsgevechtsofstelling of daarmede overeenkomend onderdeel heeft bovendien *in* de gevechtsofstelling een schuilnis kistmodel voor 3 à 4 man of 2 à 3 man met mitrailleur.

De schuilplaatsen zijn allen voorzien van één gasluis voor den éénen en een gasgordijn voor den anderen uitgang. Voorts zijn gemaakt driedubbel opgeklampte houten schotten teneinde de gordijnen tegen scherven te beschermen en de openingen der nissen eenige gas- en scherfdekking te geven. Een beperkt aantal schuilplaats-gasmaskers zal binnenkort worden aangevoerd.

De verschillende schuilplaatsen in het reduit, die volgens de schets niet speciaal zijn onder te brengen bij aldaar opgestelde troepen, dienen voor accommodatie van troepen, die eventueel later de oorspronkelijke bezetting komen versterken en voor berging van reservevoorraden munitie, water en levensmiddelen.

Enkele daartoe goed gelegen en gebouwde woningen zijn ingericht als opstellingen voor geweer- of mitrailleurgroepen. De inrichting is zoodanig, dat rondgaande verdediging mogelijk is en dat alleen de benedenverdieping en c.q. de kelderruimte benut worden. Aangezien een ongelukkige treffer in deze gebouwen de gevechtsofstelling als zoodanig totaal onbruikbaar kan maken, hetgeen bij een open grond opstelling niet het geval is, hebben de hierbedoelde groepen allen een reserve-gevechtsofstelling verkregen in één der nabij gelegen — en met de woning verbonden — loopgraven. Een dergelijke reserve-gevechtsofstelling moet zeer doelmatig worden aangelegd, omdat deze tevens benut kan worden om in combinatie met het huis, en bezet door een gedeelte van de groep, gezamenlijk het steunpuntje te vormen; b.v. de mitrailleur in de woning en handgranaatwerpers en handvuurwapenen rondom erbuiten voor de nabijverdediging.

Teneinde de binnenverdediging t.z.t. doelmatig te kunnen voeren, zijn nog eenige andere huizen in staat van verdediging gebracht en barricades voorbereid; troepen zijn hiervoor voorloepig niet beschikbaar.

Uitkijkdienst.

Voor dit doel zijn aanwezig:

de uitkijkpost in de beton cp. van den B.C.

3 scherfvrije uitkijkposten (men is deze aan het verzwaren) nabij de cpn. der C.Cn.

1 scherfvrije uitkijkpost per S.C.

4 scherfvrije uitkijkposten voor uitkijken in terreinstrooken, welke uit de bovenstaanden niet voldoende kunnen worden ingezien.

Alle uitkijkposten zijn *laag*-gelegen, opgenomen in het loopgravenstelsel en — door het verbindingspersoneel onder leiding Hoofd Verbindingsdienst Div.

— met ingegraven loodkabel volgens het driehoeksverband onderling verbonden ¹⁾.

Van hoog-gelegen uitkijkgelegenheid (torens, boomen) kan tevens gebruik worden gemaakt, zoolang dit mogelijk blijkt; een wissel hierop wordt echter bij het ontwerpen van het uitkijkplan niet getrokken, omdat verwacht wordt, dat deze punten vernield zijn op het oogenblik, dat de bezetting juist de meeste behoefte daaraan zal gevoelen.

De uitkijkposten zijn niet in de schets opgenomen.

Opruimingen.

Deze zijn niet veel noodig geweest. Onnoodige opruimingen schaden de maskeering. Enkele huizen, op de schets aangegeven, zijn afgebroken, echter slechts voort zoover beslist noodzakelijk. Hier en daar is wat onderhout gekapt en zijn enkele in den weg staande boomen geveld.

Mortieren van 8; 6 veld.

Opstellingen, schuilplaatsen, nissen, enz. als bij de groepen; bovendien per stuk een munitienis in de gevechtsofstelling en één in de loopgraaf naar de schuilplaats. Alles wederom opgenomen in het loopgravenstelsel.

Reserveopstellingen zijn gemaakt, doch niet in teekening gebracht.

In verband met de speciale opdracht voor de mortieren, is de eene opstelling gebouwd met een schootsveld van 90° (type gevechtsschuilplaats), de reserveopstelling echter met een van 360° (ronde kuil).

Luchtafweer.

Enkele mitrailleureplacements, speciaal ingericht voor dit doel, zijn gemaakt.

Brandbeveiliging.

Afdoende maatregelen zijn getroffen teneinde elk begin van brand onmiddellijk te kunnen onderdrukken; een desbetreffende instructie is samengesteld.

Gemeenschappen.

De werkzaamheden zijn zoodanig uitgevoerd, dat tijdens den stellingbouw doorlopend de volle beschikking bleef behouden over de bestaande wegen. Door C.P. Div. is o.m. een smalspoorbaan gelegd, vrij van de wegen, van West (Div. pionierpark) door Houten (depôt en werkplaats) naar Oost (hws.). Overigens waren de bestaande gemeenschappen in en direct om Houten voldoende. De Koedijk, in W. richting de veiligste gemeenschap gevende en door deze autoriteit tot W. van het Merwedekanaal voor dubbel auto-verkeer reeds ingericht, zal nog behoorlijk worden gemaskeerd.

Waar de loopgraven de wegen snijden, zijn de eerste als tunnel uitgevoerd.

Uit de schets blijkt voldoende, dat tijdens het gevecht de eigen troepen de bestaande wegen moeten vermijden; de gemeenschapsloopgraven zijn daarvan allen vrij gehouden. In deze loopgraven zijn in ruime mate aanwijsborden aangebracht, teneinde het verkeer zoo snel mogelijk in de goede richting te leiden. Aan de belangrijkste loopgraafgedeelten zijn namen gegeven.

Na lezing van het bovenstaande hoop ik, dat U, geachte lezer, er met mij van overtuigd zijt, dat C.—II—4 R.I. erin geslaagd is in 4 à 5 weken tijd met zijn getrouwen, daarin bijgestaan door enkele helpers en den door hem zeer gewaardeerden steun van den Pioniercommandant Div., iets zeer goed bruikbaar tot stand te brengen. Zoo dit werkelijk het geval is en de vijand hem

¹⁾ Op verbindingsgebied is natuurlijk nog meer gedaan, doch dit blijft hier buiten beschouwing.

daartoe de gelegenheid geeft, zal dit voor hem zeer zeker een spoorslag zijn in denzelfden geest voort te doen werken, in de eerste plaats aan verzwaaring en uitbreiding der hindernissen en schuilplaatsen en aan de verbetering van het loopgravenstelsel. Dit laatste vooral met het oog op het regenweer, dat door de Bilt is voorspeld. Ten slotte stelt hij zich dan voor nogmaals een beroep te doen op het vliegwapen, om toch maar doorlopend verzekerd te zijn, dat de door hem getroffen tuchtmaatregelen op maskeeringsgebied doeltreffend zijn en morgen den Pioniercommandant eens op te bellen, wanneer nu eindelijk het begin van de tweede serie betonwerken kan worden tegemoet gezien.

NIEUWE UITGAVEN

„Nederland's Plicht tot Weerbaarheid!!” Uitgave van den publiciteitsdienst der Vaderlandsche Unie, Serie VI, No. 1.

De Vaderlandsche Unie heeft tot doel: het tot stand brengen der grootst mogelijke eendracht van het Nederlandsche Volk in politiek-economischen gezinszin. Deze brochure is de eerste van een serie, welke verschijnt naar aanleiding van punt 6 van het urgentie-program der Unie, luidende: Versterking der Weermacht in het algemeen, doch speciaal voor het Aziatisch deel van het Rijk.

Met alle waardeering voor de goede bedoelingen, welke men met deze eersteling heeft, geven wij den leiders van de Unie toch den raad om zich in het vervolg bij het voeren van propaganda niet al te zeer meesters te toonen in „l'art de grouper les chiffres.” Immers wij vinden in het geschriftje een grafische voorstelling van de kosten, welke per hoofd van de bevolking wordt bijgedragen in de weermacht, waarin Nederland met koloniën en Engeland *zonder* Indië is verwerkt. Voorts stelt men elders naast elkaar het bedrag, dat ieder schoolgaand kind in *Nederland* kost (f 125.—), en het bedrag, dat de bescherming van één onderdaan in het *Nederlandsche wereldrijk* kost (f 2.54). Onder het opschrift „Weerbaarheid?” vergelijkt men de *vredessterkte* van de landmacht van verschillende staten, waaruit — wij behoeven het nauwelijks te zeggen — geen conclusies met betrekking tot de juiste oorlogsterkte kunnen worden getrokken. En wat te zeggen van de vergelijking tusschen de sterkte van het Duitsche politieleger en die van de Ned.-Indische weermacht?

Dergelijke voorstellingen en vergelijkingen doen o.i. de goede zaak, waarom het hier ongetwijfeld gaat, eer schade dan dat zij haar winst brengen.

D.

Indische herinneringen van Miles uit den Van Heutz-tijd en andere verhalen II.
Uitgegeven door het hoofdbestuur der Europeesche onderofficiersvereniging „Ons Aller Belang”, 1933.

Het succes, hetwelk den eersten bundel „Herinneringen van Miles uit den van Heutz-tijd” ten deel viel, deed vorengenoemd hoofdbestuur besluiten een vervolgbundel het licht te doen zien. Allen, die bij het K. N. I. L. dienden of het voorrecht hadden daarbij te worden gedetacheerd en in het bijzonder degenen die op Atjeh het Indische krijgs-mansleven leerden kennen of althans nog een glimpje daarvan medemaakten, zullen deze onopgesmukte verhalen betreffende het wedervaren van een onderofficier in 1897 met genoegen lezen. Schr. neemt geen blad voor den mond en verhaalt zoowel van moed en plichtsbetrachting als van lafheid en laksheid, dit alles met vermelding van de namen der betrokkenen, zoodat de verschijning van dit boekje niet ieder aangenaam zal zijn. Juist dit maakt echter anderzijds het boekje tot leerzame lectuur voor a.s. officieren van het K. N. I. L., die er vooral uit kunnen leeren hoe hun handelingen of nalatigheden door hun ondergeschikten worden gezien.

Hier te lande wordt een beperkt aantal exemplaren te koop aangeboden bij den boekhandel VISSER & Co. te Amersfoort.

C.

DE DEENSCH E WIJZE VAN HET HOUDEN VAN VOORBEREIDENDE SABELOEFENINGEN

DOOR L. C. CNOPIUS,
Eerste-luitenant der huzaren.

Bij een bezoek aan de Deensche Cavalerie- en Rijschool te *Naestved* was de Commandant, Luitenant-Kolonel GIERSING zoo welwillend deze zoo nuttige oefeningen voor mij te willen doen demonstreeren.

Deze oefeningen vormen een voorbereiding voor de oefeningen te paard en hebben ten doel de handigheid, gepaard gaande aan juistheid, en tevens het snel reageeren van de ruiters, te ontwikkelen. Door aan deze oefeningen het karakter van een spiegelgevecht te geven, waarbij iedere fout of aarzeling zich zichtbaar straft, heeft men zich verzekerd van de volle aandacht van den man, wat nu eenmaal, zoowel hier als bij welke oefening ook, meer dan de helft van het geheele onderricht is.

Benodigd materieel voor deze oefeningen is, een oefen-sabel met dragon en vier sterke wilgenstokken, welke voor drievierde deel met stroo omwonden zijn.

Men doet deze oefeningen in groepen van vijf man, waarbij bovendien een onderwijzer.

Daar deze oefeningen vooral met jonge recruten aanleiding geven tot ongewenschte speelschheid, dient men van den aanvang af volgens vaste regels te werk te gaan, doet men dit niet, dan ontaarden deze oefeningen in een ordelooze bende, die afgezien van het feit, dat zij uit militair oogpunt niet getolereerd kan worden, bovendien nog een groote kans op ongelukken geeft.

Op het commando *aantreden voor de sabeloefeningen* wordt de uitgaansopstelling ingenomen. Deze is als volgt:

De ruiter met de sabel gewapend in de houding van draagt sabel voorop, ongeveer drie pas hier achter de ruiters met de stroowissen op één gelid, midden hier achter de onderwijzer. Wij zullen de ruiters ter vergemakkelijking aangeven als A, B, C, D, E en den onderwijzer als F.

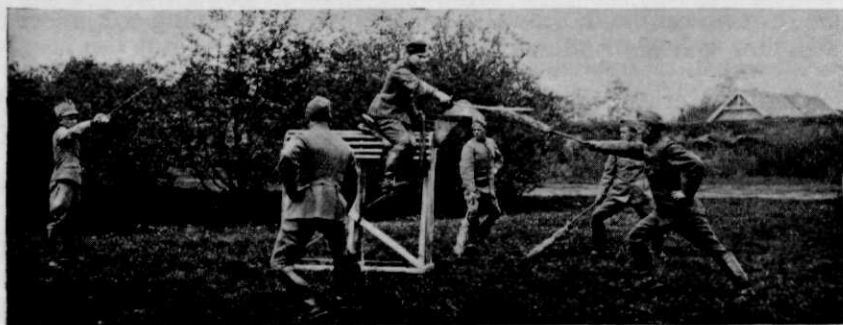
Uitgaansopstelling:

A
B C D E
F

Geopende opstelling:

B E
C D
A
F

Het commando om te doen openen is: *Openen — Marsch*. Op het commando „*Openen*” maken D en E rechts-om, B en C links-om, op „*Marsch*” marcheer-

ren B, C, D en E gelijktijdig aan en gaan zoover door dat D schuins-rechts en E schuins-rechts voorwaarts, beiden op ongeveer 4 m afstands van A komen te staan, voor B en C geldt hetzelfde ter linkerzijde van A. A neemt hierop de houding van „Gereed — Sabel” aan, met den vuist door de kwast.

Op hun respectievelijke plaatsen aangekomen houden D, E, B en C halt en maken op het commando „Front” van F, D en E links-, B en C rechts-om.

Zij blijven vervolgens met de stroowisshen in de houding van „Draagt — Sabel” staan. Het sluiten geschiedt op overeenkomstige wijze, doch in tegen-gestelde richting.

Nu commandeert F „Stelling — Een”. B, C, D en E nemen nu de stelling aan, zooals die bij het sabelschermen aangenomen wordt, alleen met dit verschil, dat de stroowisch met de punt tegen den grond wordt gehouden.

Hierop zegt F „Afstand Controleeren”, waarop allen één voor één een uitval maken met de stroowisch in de richting van A wijzende. A strekt nu de sabel uit, respectievelijk naar D, E, B en C, om te controleeren of zijn

afstand niet te klein is, zoodat hij straks niet één van zijn tegenstanders, in stede van op de stroowisch, op de handen zal raken.

Te kleine afstanden worden nu vlug vergroot, te groote verkleind. Allen komen nu in de stelling terug.

Nu is het zaak dat, D, E, B en C voortdurend de onderwijzer in het oog houden en niet naar A kijken.

F wijst nu met zijn hand bijv. naar D, dit heeft A dus noch kunnen zien, noch hooren.

D maakt hierop nu vlug een uitval in de richting van A, terwijl hij hierbij goed luid „Ja” roept, bovendien heeft F hem door òf met de hand omhoog te wijzen òf met de hand omlaag te wijzen, aangegeven of hij de stroowisch omhoog dan wel omlaag moet uitstrekken.

D blijft een moment, — deze tijd hangt af van den graad van oefening — in den uitval liggen en komt daarna weer in de stelling terug.

Tijdens het moment van uitvallen heeft A, die zich bedreigd zag, een houw rechts gegeven en is daarna weer in de houding van „Gereed — Sabel” teruggekomen.

F wijst nu achtereenvolgens E, B en C aan, waarop A moet reageeren met houwen rechts en links.

Hoe beter A geoefend is, hoe vlugger en onregelmatiger men zijn bedreigers kan aanwijzen.

Daar deze oefeningen, wanneer ze goed gebeuren, zeer inspannend zijn, moet men veel laten omwisselen en is dus iedere groep van vijf voortdurend bezig, zoodat men nooit het helaas wel eens voorkomende beeld van een klasse krijgt, waar, terwijl de onderwijzer zijn beste krachten geeft om een minder handig leerling de juiste wijze van het toebrengen van een houw te leeren, de overigen trachten met zoo weinig mogelijk inspanning de les door te komen.

Volgens het zelfde beginsel kan men een stap verder gaan en wel door A te plaatsen op een houten paard (zie bijgaande afbeelding). De te maken fouten, als het achteruitbrengen van de onderbeenen, het trekken met de linkerhand aan den teugel op het moment van het toebrengen van den houw, worden hierbij duidelijk gedemonstreerd en kunnen dus tevens verbeterd worden.

Enkele wenken voor het te gebruiken materieel:

Neem voor oefeningen steeds oude slagsabels, daar door de oefeningen wel eens bramen op de kling ontstaan, welke ten koste van den gebruiker zouden komen. Om dezelfde reden moet men de oefeningen steeds op het zand of gras houden en niet op de steenen.

Voorzie steeds de sabel van een dragon en laat de man steeds de vuist door de kwast steken, de sabel zou anders kunnen wegschieten en een ongeluk veroorzaken.

De stroowisschen moeten ongeveer 1.50 m lang zijn, het stroo met afzonderlijke touwtjes er omheen gebonden. Is het met een enkel touwtje gedaan, dan maakt één slag soms de geheele stroowisch los en dus onbruikbaar. Laat het stroo ook niet met ijzerdraad vastmaken.

Voor het beoefenen van den steek geeft men één van de bedreigers een staak, aan welks einde een bal van zakkengoed, gevuld met hooi, is gebonden.

VERKEERSECONOMIE OP SPOORWEGGEBIED EN 's LANDS DEFENSIE

DOOR J. DANIËLS,

Eerste-luitenant der artillerie, werkzaam geweest bij de Afdeling Spoorwegdienst van den Generalen Staf.

In het Jubileum-nummer van *De Militaire Spectator* (Januari 1932) gaf Zijne Excellentie, Generaal b.d. C. J. SNIJDERS in een schets, getiteld „Twee Mobilisatiën” een vergelijkend overzicht van de beide mobilisatiën in 1870 en 1914. Ten aanzien van „den duur der mobilisatie in engeren zin” wordt daarin gewezen op het feit, dat „in 1870 onder de wapenen werden geroepen 29.500 miliciens, die over 4 etmalen beschikten om zich bij hunne korpsen te voegen, terwijl in 1914 omstreeks 160.000 man binnen 2 dagen moesten worden vervoerd.” Inderdaad een aanzienlijk verschil in omvang en tijdsduur van de mobilisatievervoeren dier beide jaren, dat — lezen wij verder — natuurlijk samenhang met de ontwikkeling van het verkeerswezen, met name van de vervoerscapaciteit der spoorwegen. (Zie pag. 17).

Dit ontwikkelingsproces van het verkeerswezen in het algemeen en van onze spoorwegen in het bijzonder wordt niet door den tijd gestuit en ik heb mij afgevraagd, of en in hoeverre reeds nu factoren en omstandigheden op verkeersgebied zijn aan te wijzen, dan wel in de naaste toekomst te verwachten, welke de voorbereiding en de snelheid van uitvoering eener eventueele mobilisatie en van daarop volgende troepenverplaatsingen nader kunnen beïnvloeden, zoo in gunstigen als ongunstigen zin. Vergelijken wij hiertoe de toestanden op spoorweggebied in het jaar 1914 met die van heden, dan ontkomen wij niet aan de bestudeering van vraagstukken der verkeerseconomie, waarbij tal van ingewikkelde problemen juist nu om oplossing vragen; reiken wij verder naar een voorshands ongewisse toekomst, dan spreekt dit in nog sterkere mate, want bedriegen de teekenen niet, dan staan wij in het beginstadium eener verkeersomwenteling van verre strekking, waarbij automobiël en electriche tractie het aloude stoombedrijf langs den ijzeren weg ernstig bedreigen. Het verband tusschen deze materie en de militaire verkeerseischen in den ruimsten zin ligt voor de hand als men erkent, dat in ons land de doelstelling der spoorwegen — nog immer het belangrijkste transportmiddel ten dienste van het mobiliseeren der weermacht — geen andere kan wezen dan het voorzien in economische verkeersbehoeften. Dit lijkt vanzelfsprekend en is het ook inderdaad, indien men voorop stelt, dat aan het Nederlandsche leger een, zij het actieve, niettemin zuiver defensieve taak zal worden opgedragen, geen ander doel beoogende dan de onschendbaarheid van ons grondgebied te verzekeren. Waar tenslotte in een klein land de budgetaire grenzen snel worden bereikt, behoeft het geen nader betoog, dat van den aanleg van niet ren-

dabele strategische spoorlijnen geen sprake kan zijn. Nu moge men van meening verschillen omtrent het al dan niet problematische nut van een bepaalden spoorweg, omdat b.v. streek- en particulier belang niet van nature synoniem behoeven te zijn met algemeen belang (Alphen aan den Rijn—Gouda, Mijnspoorwegen in Zuid-Limburg enz.), een feit is, dat in Nederland geen spoor- of tramlijn aan te wijzen is, waarmede uitsluitend militaire belangen gebaat kunnen zijn, behoudens enkele raccordementen als aanwezig te Hembrug en Soesterberg, welke geen andere beteekenis hebben dan elke fabrieksspooraansluiting.

Elders, waar andere politieke factoren en verhoudingen een overwegende rol vervullen, zien we somtijds het bevorderen van den aanleg van spoorwegen, waaraan geen redelijke economische behoefte ten grondslag ligt. Deze gedragslijn verraadt niet zelden het offensieve karakter dier politiek, aangezien aan die lijnen slechts beteekenis kan worden toegekend in verband met offensieve operaties.

Volgt uit het voorgaande, dat de militaire vervoersplannen zich in ons land moeten aanpassen aan den bestaanden toestand op spoorweggebied, dan wil hiermede geenszins bedoeld zijn, dat bij den aanleg dier spoorwegen en bij eventueele latere wijzigingen en uitbreidingen de defensiebelangen niet terdege onder de oogen behooren te worden gezien. Die wegen toch zijn en blijven van primair belang voor de landsverdediging en als zoodanig mag worden aangenomen, dat het landsbelang vordert, dat rekening worde gehouden met militaire eischen, niet alleen voor wat betreft den weg met alle daarin voorkomende kunstwerken, maar evenzoo bij gewijzigde inzichten op exploitatiegebied, die in niet geringe mate hun stempel drukken op de vervoerscapaciteit.

Deze beginselen zijn van oudsher als juist erkend, maar waar uit den aard der zaak de belangen van het rijk niet altijd volkomen worden gedekt door die der spoorwegmaatschappijen en omgekeerd, daar lijkt het nuttig in kort bestek na te gaan hoe deze belangenverhouding tusschen Staat en Spoorwegen uit het verleden is gegroeid tot de thans vigeerende wetten en overeenkomsten en dit te meer, omdat de bescherming van defensiebelangen volkomen afhankelijk is van even bedoelde verhouding.

Men onderscheide daarbij:

- a. Aanvragen om concessie tot aanleg van spoorwegen.
- b. Het gebruik der spoorwegen, zoowel in vreedstijd (de exploitatie) als aanwending in geval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden.
- c. Wijzigingen en uitbreidingen van het bestaande spoorwegnet.

Ad. a. *Aanvragen om concessie tot aanleg van spoorwegen.*

De eerste concessieaanvraag in ons land dateert van 1834, toen de Luitenantkolonel der artillerie W. A. BAKE zich met een request tot den Koning richtte teneinde een lijn Amsterdam—Keulen te kunnen doen aanleggen ¹⁾. Hoewel dit plan niet tot uitvoering is gekomen, is het wellicht mede van invloed geweest op de instelling in 1836 eener „speciale Commissie tot onderzoek omtrent het belang en de mogelijkheid van den aanleg van spoorwegen in Nederland.” welke commissie na twee maanden werkzaamheid den Koning een verslag aanbood ²⁾. Blijkens de bewoordingen van dit interessante document maakte

¹⁾ Dr. W. A. F. STOKHUYZEN—Spoorwegpolitiek in Nederland, pag. 8.

²⁾ Verzameling van Wetten, Besluiten enz. betreffende de Spoorwegen in Nederland. 1832—1859, pag. 4 e.v.

het vraagpunt, of 's lands verdediging al dan niet gebaat zou kunnen zijn met den aanleg van „ijzeren spoorwegen” geen onderwerp van discussie uit in de vergaderingen. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat in de eerstvolgende concessie ten behoeve van een spoorweg tusschen Amsterdam en Haarlem, verleend bij Koninklijk Besluit van 1 Juni 1836, No. 75 ¹⁾, geen bepalingen ten dienste van militaire belangen werden vermeld. Slechts kan worden vermoed, dat de bestekken en voorwaarden den aanleg betreffende en als bijlage aan voornoemd K.B. toegevoegd, aan de goedkeuring van den toenmaligen Directeur-Generaal van Oorlog zijn onderworpen geweest.

Bij de „vaststelling der rigting van den spoorweg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem” werd in het desbetreffende Koninklijk Besluit van 27 Juni 1838, No. 71 ²⁾, voor het eerst gesproken over „rapporten van Onzen Directeur-Generaal van Oorlog”, terwijl bij Koninklijk Besluit van 25 October 1841, No. 74 ³⁾, de richting van dezen spoorweg nader werd gewijzigd als gevolg van „bezwaren, welke door de Militaire Genie in verband tot de Defensie van het Rijk zijn ingebracht.”

Betref het tot dusver afzonderlijke overeenkomsten, waarin bepalingen als bovenomschreven werden opgenomen, eerst in 1846 kwam een generale regeling tot stand, die tot geen misvattingen aanleiding kon geven. In het Koninklijk Besluit van 24 Mei 1846, No. 37 ⁴⁾, houdende bepalingen betreffende de wijze van behandeling van aanvragen om concessie heette het toch, dat „alle verzoeken tot het bekomen van concessie tot aanleg van ijzeren of andere spoorwegen bij het Departement van Binnenlandsche Zaken zullen worden behandeld, behoudens dat daaromtrent door hetzelfde Departement met die van Financiën en van Oorlog vooraf in overleg zal worden getreden.” Als gevolg hiervan bevatten latere voorwaarden van concessie steeds bepalingen van dwingend recht waardoor de militaire belangen verzekerd mochten worden geacht.

Toen de Staat in 1860 besloot den aanleg van een groot aantal lijnen zelf ter hand te nemen en deze aanleg dus regeeringszaak was geworden, moge in verband met het voorgaande genoegzaam blijken, dat ook ten aanzien van deze spoorwegen 's lands verdedigingsplannen werden beschermd. Men houde hierbij echter in het oog, dat deze bescherming slechts betrekking had op de ligging en vorm van het baanlichaam t.o.v. stellingen, te inundeeren terreingedeelten e.d., hetgeen evenzoo geldt voor alle concessieaanvragen, behoudens enkele bepalingen in sommige ervan vervat ten aanzien van de som, door den concessionaris te betalen voor het uitvoeren van verdedigingswerken als gevolg van den aanleg der spoorlijnen; de verplichting dat veewagens van zoodanigen vorm zullen zijn, dat daarmede „krijgsmaterieel en cavaleriepaarden” kunnen worden vervoerd.

Ad b. *Het gebruik der spoorwegen, zoowel in vreedetijd (de exploitatie) als aauwending in geval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden.*

Eerst in 1863, toen de groote strijdvraag ontbrandde of Staats- dan wel particuliere exploitatie voor onze door den Staat aangelegde spoorwegen moest worden aanbevolen, werden de exploitatiemogelijkheden nader bezien. Zij, die toen en in latere tijden Staatsexploitatie bepleitten, rangschikten onder

1)	Verzameling van Wetten, Besluiten enz. betreffende de Spoorwegen in Nederland. (1832—1859)			pag. 42 e.v.
2)	Idem	idem	idem	pag. 85 e.v.
3)	Idem	idem	idem	pag. 117 e.v.
4)	Idem	idem	idem	pag. 315 e.v.

de door hen gebezigde argumenten ook de beter gewaarborgde bescherming van defensiebelangen ¹⁾. Hoewel de Wet van 3 Juli 1863, S. 100, waarbij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen werd opgericht, aan de particuliere exploitatie de overwinning bracht, werd niet afgeweken van het principe, dat „streng en voortdurend toezicht van den Staat, ter bewaking van het algemeen welzijn” geboden bleef. Al moge worden aangenomen, dat hiermede allereerst economische belangen bedoeld zijn, de niet uitgeschakelde invloed van de Regeering bleef toch ook ten opzichte van het militaire belang gehandhaafd.

Deze verhouding tusschen Staat en Spoorwegen werd nader belichaamd in de spoorwegwetgeving, waarvan de eerste wet in 1859 in het Staatsblad kwam, op 9 April 1875 vervangen door een nieuwe wet, „tot regeling van de dienst en het gebruik der Spoorwegen”, welke, sedert herhaaldelijk gewijzigd, nog heden ten dage van kracht is, terwijl hiernaast de Locaalspoor- en Tramwegwet van 9 Juli 1900, S. 118, den dienst en het gebruik onzer „Nebenbahnen” beheerscht. In eerstgenoemde wet wordt in Hoofdstuk II het boven bedoelde toezicht omschreven, dat aanvankelijk uitgeoefend door een „Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten” nader onder eenhoofdige leiding werd gesteld als het „Rijks-toezicht op de Spoor- en Tramwegen,” ressorteërend onder het Departement van Waterstaat. Dat de Minister van Defensie niet met zooveel woorden genoemd wordt in verband met deze contrôle, moge waar zijn, doch in deze rijksaangelegenheid kan toch bezwaarlijk aan den Minister van Defensie zeggenschap worden ontkend. Voorts stond indertijd de Permanente Militaire Spoorwegcommissie, waarvan de Chef van den Generalen Staf voorzitter was, in nauwe relatie tot den Raad van Toezicht, doordat één der leden van dit college tevens zitting had in de Permanente Militaire Spoorwegcommissie. In de bij Koninklijk Besluit vastgestelde instructie voor deze commissie werd bepaald, dat zij de noodige gegevens ten behoeve van de mobilisatiespoorwegvoorbereiding van den Minister van Oorlog zou ontvangen. (Uit deze commissie is via het Bureau voor buitengewoon Militair Vervoer de tegenwoordige Sectie Spoorwegdienst van den Generalen Staf ontstaan als onderafdeeling van den Etappen- en Verkeersdienst).

Betrof het bovenstaande de verhouding in gewone tijden van den Staat tot een lichaam, dat zich gaandeweg een voorname positie in het economisch bestel had weten te veroveren, de artikelen 24 en 50 in de genoemde wet van 1875 komen te hulp, waar het geldt de spoorwegen volkomen dienstbaar te maken aan het militair belang in geval van mobilisatie. Immers, art. 24 spreekt over de mogelijkheid, dat „staking van de dienst door Ons voor belangen van 's lands verdediging wordt bevolen,” terwijl art. 50 vermeldt dat „in het belang van 's Rijks dienst het gebruik van elken spoorweg en van het aan eene spoorwegonderneming toebehoorende materieel door Ons ten allen tijde tegen schadeloosstelling kan worden gevorderd.” Verder heet het in laatstgenoemd artikel, dat „ingeval oorlog of andere buitengewone omstandigheden dat gebruik voor 's Rijks dienst in het belang van 's lands verdediging noodig maken, de bedoelde vordering krachtens magtiging van Ons door den Minister van Defensie of door een bevelhebber van het leger kan geschieden.” De regelen omtrent aanwending van spoorwegen in beide bovengenoemde gevallen worden nader uitgewerkt in het bij Koninklijk Besluit van 17 September 1912, S. 295 vastgestelde Reglement volgens welks bepalingen de mobilisatievoorbereiding op spoorweggebied plaats vindt.

¹⁾ Dr. W. A. F. STOKHUYZEN — Spoorwegpolitiek in Nederland, pag. 85.

Ad. c. Wijzigingen en uitbreidingen van het bestaande spoorwegnet.

Deze kunnen even zoovele voor- als nadeelen voor 's lands verdediging opleveren. Aangezien het complex van bepalingen vervat in concessieverleeningen en spoorwegwetgeving hieromtrent weinig positieve gegevens verschaft, zijn het de spoorwegovereenkomsten, die o.a. dit gedeelte der belangenverhouding regelen.

Met voorbijgaan der overeenkomsten van ouderen datum, werden in 1890 tusschen den Staat ter eenre, de Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij ter andere zijde drie overeenkomsten gesloten, die bij de Wet van 22 Juli 1890, S. 134 werden bekrachtigd. Waar volgens de eerste de Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij werd opgeheven en haar spoorwegnet verdeeld onder de beide andere comparanten, i.c. S.S. en H.I.J.S.M., zijn slechts de beide laatste overeenkomsten voor ons van belang, daar deze op heden nog van kracht zijn, zij het gewijzigd door de beide nadere overeenkomsten van 11 December 1920, bekrachtigd bij de Wet van 28 Juli 1921, S. 1011. Deze laatste wijziging bracht verandering in de verhouding tusschen het Rijk en de beide groote spoorwegondernemingen, met name ten aanzien van de bepalingen betreffende de naasting door den Staat, terwijl voorts de Staat als grootste aandeelhouder belangrijker invloed verwierf op de gestie der spoorwegbestuurders.

De eerste zinsnede van art. 20 uit de aanvankelijke overeenkomsten, waaruit blijkt, dat „werken tot wijziging, verbetering of uitbreiding van bestaande werken of wel nieuwe werken te maken,” de vergunning van den Minister van Waterstaat behoeven, werd evenwel niet aangetast en op analoge wijze als uiteengezet onder ad. b, mag dientengevolge worden aangenomen, dat volgens deze bepaling de defensiebelangen niet uit het oog behoeven te worden verloren.

Een andere belangrijke kwestie — voor zoover mij bekend, nog niet opgelost — is, door wien eventueele kosten moeten worden gedragen, indien het militair belang vordert, dat in de plannen der spoorwegmaatschappijen wijziging wordt gebracht. Hierbij kunnen moeilijkheden ontstaan, aangezien een dergelijke wijziging niet in het belang kan zijn der spoorwegondernemingen en deze uiteraard niet de kosten kunnen dragen indien maatregelen, die tot bezuiniging kunnen leiden, achterwege worden gelaten omdat de lands (defensie) belangen zich daartegen verzetten.

Uit de overeenkomsten van 1890 moge voorts art. 51 worden vermeld, dat den Maatschappijen de verplichting oplegt „op de door den Minister van Oorlog aan te wijzen stations eene hoeveelheid steenkolen in voorraad te houden, in het geheel niet minder bedragende dan voor den dienst gedurende een tijdvak van ten minste twee maanden gevorderd wordt.” Deze belangrijke factor vergroot de waarde van het vorderingsbesluit en de loop der treinen is mede hierdoor gedurende de eerste mobilisatiemaanden verzekerd.

Tenslotte zij op deze plaats herinnerd aan de bekende Stakingswet van Dr. KUYPER van 1903, een Staatsbemoeiing waarbij staking van spoorwegpersoneel strafbaar werd gesteld en die wellicht het hare zal hebben bij te dragen in tijden van nood ten aanzien van 's lands defensie.

(Slot volgt).

TACTIEK DER INFANTERIE

DE STORMAANVAL.

DOOR M. R. H. CALMEYER,

Eerste-luitenant der infanterie.

IV. (Slot van blz. 163).

De stormaanval was in 1914 gebroken tegen het uit één linie afgegeven vuur van de vijandelijke snelvurende geweren en mitrailleurs. De stellingoorlog maakte het mogelijk de infanterie op zeer korten afstand van den vijand gedekt samen te trekken en een overstelpend juist gericht artillerievuur op den nauwkeurig bekenden voorrand van 's vijands verdedigingsstelling af te geven. Daarmee zou het probleem zijn opgelost, indien de lineaire weerstand van 1914 niet was omgezet in een verdediging in de diepte. Zeker, ook in de diepte van 's vijands stelling werd inleidend artillerievuur gegeven en de vuurwals rolde over deze geheele diepte heen. Telkenmale bleek echter, dat het artillerievuur, hoe zorgvuldig ook doordacht en geregeld, niet in staat was alle vuurbronnen te dooven. Als BRUCHMÜLLER, de bekende Duitse artillerie-specialist, na een doorbraak van 's vijands stelling over het slagveld reed en de gevallen Duitse infanteristen zag liggen, zeide hij tot zichzelf: „Dich konnte ich leider nicht retten. Das nächste Mal werde ich es besser machen”. (BRUCHMÜLLER „*Die deutsche Artillerie in den Durchbruchschlachten des Weltkrieges*”). Ook hem zweefde als ideaal voor oogen „l'artillerie conquiert, l'infanterie occupe”, doch nimmer kon hij dit ideaal verwezenlijken. Enkele mitrailleurs met een vastberaden bediening behoefden slechts aan het artillerievuur te ontsnappen, om de aanval over groote breedte te doen stokken. De vuurwals rolde onaandoenlijk automatisch verder en de infanterie bleef, op zich zelf aangewezen, achter.

Op allerlei wijze trachtte men het artillerievuur soepeler te maken en bij de beweging der infanterie aan te passen. Een bespreking daarvan zou buiten het raam van deze studie voeren. Ondanks de ontegenzeggelijk daarmee bereikte resultaten bleek echter telkenmale, dat de artillerie wèl in staat was den samenhang van een vuurstelsel te breken en den aaneengesloten vijandelijken weerstand als het ware te verbrokkelen, doch dat de infanterie de overgebleven min of meer geïsoleerde vijandelijke weerstandskernen uit eigen kracht moest overwinnen. In de eerste plaats beschikte zij daartoe over haar *vuur*, was echter den tegenstander besloten zich hardnekkig te verdedigen, dan moest zijn laatsten weerstand stormenderhand worden gebroken.

Het boekje „*Der Nahkampf*” van den toenmaligen luitenant-kolonel VON LOEBELL bevat hiervan tallooze voorbeelden. Hier moge ter illustratie worden volstaan met een enkel uit het laatste gedeelte van den wereldoorlog.

„Bij het voorjaarsoffensief van 1918 — schrijft VON LOEBELL — kwam het bij ons, uit St. Quentin oprukkend, regiment (3de Garde-regiment te voet) reeds op den eersten dag — 21 Mei — tot zware gevechten om geïsoleerde weerstandsnesten. De volgende dag bracht ons de bestorming van een groot, hoog en beheerschend gelegen, door de Engelschen hardnekkig verdedigd

steunpunt bij La Fontaine. Hier was de laatste phase van den strijd weder het gevecht man tegen man, hier was de handgranaat niet in staat 's vijands weerstand te breken, doch moesten bajonet en kolf het beslissende werk doen. Na dapperen tegenstand gaven de laatste overlevenden zich over, een nog betere troep had hen overwonnen. Het genomen steunpunt vertoonde de sporen van een verbitterden strijd, zelfs in de trekken van de gevallen kwam deze tot uitdrukking.

27 Mei was het ons weder vergund een vijandelijke stelling te doorbreken. 20 km ging het strijdend voorwaarts. Deelen van het 1ste Bataljon, voornamelijk van de 4de Compagnie, namen stormenderhand een hoeve en de aangrenzende boschperceelen, die door Fransche jagers en een Engelsche mitrailleurcompagnie hardnekkig werden verdedigd."

De stormaanval was dus wel van karakter veranderd, doch geenszins van de slagvelden verdwenen. Insteede van den op breed front ondernomen stormaanval, als laatste phase van een door de gevechtsleiding bevolen aanvalshandeling, waren gekomen een reeks van plaatselijke stormaanvallen, elk als bekroning van één der talloze actes, waaruit het drama van een modernen slag bestaat. In elk dezer actes zijn vuur, beweging en stoot de drie acteurs, die elkander aanvullen en in nauwe wisselwerking moeten optreden om het doel te bereiken. Het vuur als middel om 's vijands vuurbronnen te onderdrukken en daardoor de beweging mogelijk te maken; de beweging om de eigen vuurorganen dichter bij den vijand te brengen, waardoor de vuuruitwerking wordt mogelijk gemaakt of verhoogd; de stoot om in het handgemeen 's vijands laatsten weerstand te breken. Het reeds aangehaalde woord van VON DER GOLTZ: „Wie zich illusiën maakt den vijand uit zijn stelling te kunnen schieten, zal bittere ervaring opdoen”, geldt nog altijd. Tot de laatste, beslissende gevechtshandeling is slechts de infanterie in staat, aan haar valt deze zwaarste doch meest eervolle taak ten deel. Toen de leiding van het Fransche leger, dat zelfde leger, waarbij een oogenblik de gedachte „l'artillerie conquiert, l'infanterie occupe” had post gevat, den oorlog als geheel kon overzien en de verkregen ervaringen in haar reglementen vastlegde, schreef zij dan ook met kapitale letters neer: „**l'infanterie demeure, plus que jamais, la reine des batailles**” („Reglement de l'infanterie”, punt 16).

Gedachtig aan de woorden „uit het verleden groeit het heden, uit het nu wat worden zal”, moge getracht worden te formuleeren hoe de *Nederlandsche infanterie*, met haar bewapening en organisatie, den stormaanval zal hebben uit te voeren.

Denken wij ons de voorsectiën, onder vuursteun van de artillerie en van de zware mitrailleurs en mortieren van 8, den vijand genaderd tot den afstand, waarop zij zelf aan den vuurstrijd kunnen deelnemen. De lichte mitrailleurs openen alsdan — op bevel van de sectiecommandanten — het vuur, waaraan de geweerdragenden van de mitrailleurgroepen deelnemen zoodra de zich vertoonende doelen trefkans bieden. De lichte mitrailleurs vuren in den regel omstreeks rechthoek, waarbij de beide mitrailleurs eener sectie hetzelfde vijandelijke frontgedeelte onder vuur nemen, teneinde 's vijands weerstand aldaar te onderdrukken. Zoover zulks mogelijk is op aanwijzing van de sectiecommandanten en overigens op initiatief van de groepscommandanten, winnen de mitrailleurgroepen daarbij afwisselend en sprongsgewijze terrein. De geweergroepen volgen, partij trekkende van het vuur der mitrailleurgroepen, op overeenkomstige wijze zoo gedekt mogelijk; zij verkleinen ge-

leidelijk den afstand tot de mitrailleurgroepen. Zoolang de lichte mitrailleur nog kan vuren, moet ter versterking van een mitrailleurgroep, niet uit de geweergroep worden geput. *Haar stootkracht moet zorgvuldig worden gespaard.*

Op deze wijze wint elk der voorsectiën terrein, tot een plaats is bereikt, vanwaar de sectie tot den stormaanval kan overgaan. De geweergroep komt hier op gelijke hoogte met de mitrailleurgroepen, teneinde de stootkracht voor den stormaanval te vormen.

Het initiatief tot den stormaanval zal in den regel uitgaan van den sectiecommandant. De stormaanval bedraagt enkele tientallen meters. De sectiecommandant doet de stormaanval inleiden door een zoo hevig mogelijk vuur van alle beschikbare wapenen. Zoodra hij aan het verkregen *vuuroverwicht* bemerkt, dat het te vermeesteren terrein stormrijp is, doet hij *stormen*. Voorafgegaan door den sectiecommandant en door het overige kader stormen alle geweerdragenden met een luid „*hoera*” voorwaarts, beletten door het werpen van handgranaten den vijand zijn vuurwapenen te gebruiken en storten zich vervolgens met de blanke wapenen op iederen tegenstander, die nog weerstand biedt.

De lichte mitrailleurs blijven zoo lang mogelijk vuren. De bediening volgt met het wapen de overige tirailleurs, zoodra haar vuur door de voorwaartsstormenden wordt onderschept of het handgemeen is begonnen, opdat het veroverde terreingedeelte zoo spoedig mogelijk met vuur kan worden verdedigd en de voorwaartsche beweging vervolgens in de gewenschte groepeeringsrichting kan worden voortgezet.

Neveneenheden maken van een geslaagden stormaanval gebruik om, zoo zulks nog noodig is, snel terrein te winnen, en vervolgens eveneens tot den stormaanval over te gaan. Op deze wijze breidt een verkregen succes zich naar beide zijden uit.

Compagniescommandanten doen hun reserve-sectiën zoo snel mogelijk volgen, teneinde deze naar behoefte te kunnen inzetten

Moge, indien dit beeld eens werkelijkheid moet worden, de Nederlandsche infanterie gereed zijn voor haar zware taak. NAPOLÉON heeft eens gezegd, dat het verbeteren van een leger, waarvan de infanterie niet deugdelijk was, slechts bleef: „*orner un cadavre*”. Op de infanterie van de Koninklijke landmacht is *deze* term, gelukkig, niet van toepassing, doch dat alles is gedaan om haar organisme voor de vuurproef te stalen, wie zal het durven beweren? De vredeskernen werden zoodanig ingekrompen, dat, blijkens het gepubliceerde oordeel van de Commissie-IDENBURG, de vraag is gerezen „of in dezen niet reeds te ver is gegaan” (Verslag, blz. 39); de tweede geweergroep verdween uit de oorlogsorganisatie, waarmede de stootkracht aanmerkelijk werd verzwakt („de bloedarmoede der infanterie”); door het vooroefeningsinstituut werd de geoefendheid der infanterie benadeeld ten bate van belangen, welke — alweder volgens het oordeel van de Commissie-IDENBURG — „niet in goede verhouding staan tot de schade, welke het vooroefeningsinstituut berokkent aan de legerbelangen” (Verslag, blz. 29). In de materieel-uitrusting, overigens op vele punten voortreffelijk, worden geweergranaten en modern vlakbaan infanterie-geschut noode gemist.

In de jaren van nationale inzinking heeft de infanterie geofferd, veel geofferd, aan de goden van den dag. Moge het *Nationaal Herstel* de infanterie doen herleven, opdat het „*Je maintiendrai*” op haar vaandels eens geen doode letters zullen blijken.

DE VUURAANTEEKENINGEN BIJ DE MITRAILLEURCOMPAGNIE.

DOOR K. J. EVENWEL,
Kapitein der Jagers.

Aangezien de geheele vuurleiding bij de Mitr.Comp. berust op de vuuraanteekeningen en de daaromtrent bestaande bepalingen nog zeer vaag zijn, lijkt het mij niet ondienstig deze aangelegenheid onder het oog te zien ¹⁾.

Hiertoe zullen we deze aanteekeningen van laag naar hoog nagaan en beginnen daartoe allereerst met:

a. De Vuuraanteekeningen van den St.C.

In „Het vuurbevel” p. 35, 2e alinea, Aanwijzingen IV „De Mitrailleurcompagnie” staat:

„De St.C. houdt aanteekeningen van alle ontvangen en uitgegeven bevelen en voegt daarbij de aanteekeningen, bedoeld in de punten 26 en 27”.

P. 26 van genoemd voorschrift geeft aan, dat zoowel voor de directe als de indirecte richting het hulprichtpunt en den daarbij behoorenden vizierstand door den St.C. in de vuuraanteekeningen vastgelegd moeten worden.

P. 27 zegt, onder „Kunstmatig breedspreiden voor den Mitr. M. '08”, dat de schutter den stand van de stuitblokken op de glijbaan, alsmede den stand van het breedtwiel op de spreidingsgrenzen, aan den St.C. meldt.

Hoewel het vanzelf spreekt, dat dit eveneens in de vuuraanteekeningen vermeld dient te worden, laat het voorschrift zich op dit punt niet verder uit ²⁾.

Hetzelfde punt zegt onder „Kunstmatig diepspreiden voor den Mitr. '08”:

„Daarna meldt hij (de schutter) de uiterste standen van het hoogtwiel aan den St.C., ter vastlegging in de vuuraanteekeningen”.

Blijkbaar acht het voorschrift het niet noodig de daarbij behoorende sledestand aan te geven. Ook deze opgave mag zeer zeker niet in volledige vuuraanteekeningen ontbreken ³⁾.

De vuuraanteekeningen moeten n.l. m.i. aan den eisch voldoen, dat een opvolger van den St.C. oogenblikkelijk de voorbereide vuren uit kan voeren, men denke b.v. hierbij aan aflossen der zware mitraillisten, die op voorposten zijn geweest, of aflossen van troepen in eene verdedigende stelling, en ook aan het buitengevecht stellen van den St.C. en het daarvoor in de plaats treden van een opvolger, zelfs soldaat.

Daarbij moet in het oog gehouden worden dat de vuuraanteekeningen gemaakt moeten worden, naar aanleiding van de ontvangen bevelen, door

¹⁾ Daar alle zware mitrailleurs van een affuit M. '25 zijn of worden voorzien is hier uitsluitend met deze affuit rekening gehouden. De berekeningen zijn gemaakt voor den Mitr. M. '08.

²⁾ Naar de Redactie heeft vernomen zal in het, in een ver gevorderd stadium van bewerking verkeerende, Infanterie-reglement Deel IB aan dezen wensch worden tegemoet gekomen.

dpl. kader, daar bij mobilisatie alle St.Cn. wel uit dpl. sergeanten zullen bestaan.

Het ware daarom wenschelijk een model voor die vuuraantekeningen vast te stellen, dat zoo eenvoudig mogelijk, zonder de volledigheid te schaden en bovendien overzichtelijk is.

P. 69 Voorloopige schietgegevens met Mitr. M. '08 op affuit M. '25, zegt hieromtrent in de 4e alinea: „Hij (de St.C.) noteert tevens den stand van het wapen, zooals deze wordt afgelezen op de verdeelingen der zijdel. en hoogteri, alsmede den stand van den kijker of het vizier en het richtpunt of hulprichtpunt, waarop is gericht, benevens het aantal verdeelingen of gaten, aangevende de maat der breedte of dieptespreiding”. Alzoo wordt hier wel, zij het ook vaag, aangegeven, dat de stand merkstreep t.o.v.d. glijbaan en de sledestand genoteerd moeten worden.

Genoemd punt vervolgt dan: „Indien het aantekenen op overzichtelijke wijze plaats vindt, wordt de mogelijkheid geopend, om wanneer voor verschillende doelen gegevens zijn verstrekt, na een eenvoudige aanwijzing of een sein, het vuur snel en toch nauwkeurig v. h. eene doel op het andere over te brengen”.

Aan die eischen voldoet naar mijne meening het o.s. model, dat bovendien gehectografeerd blanco verstrekt kan worden.

Vuuraantekening stuk sectie. M.C. —I—2 R.I.

Vuur No.	Doelen.	Afstand in m Daginloeden.	Stand merkstreep.		Stand merkstreep.		Slede.	H.W.	Hulp-richtpunt.	Vuurstooten.
			li	Breedte wiel.	re	Breedte wiel.				
1.	Kerkplein.	1425 —1	63.30	⑨	63.60	9	20	29	1600 m boven- kant telefoon- paal.	B.S. v. meer n. minder L.V.St. 60 p. —(+1) (—1).
2.	Viersprong 220°/∞ li v. d. Kerk.	1140 —1	1.70	④	1.70	④	20	19	2000 m takje.	D.S. v. L. n. H. L. V. St. 100 p. re en li p. 1 gat uit.
3.	Gierpont. 295°/∞ li v. d. Kerk.	1850 —3	2.30	④	280	4	40	26	2000 m bajonet.	B. S. v. meer n. minder L.V.St. 100 p. —(+2) —2)

Opstelling vt. 28—54, 65—95.
Kaart 1 : 50.000, blad 52.

Gaan we de verschillende kolommen van b.s. model na, dan zien we, dat in de 1e kolom de verschillende vuren door nummers aangegeven zijn.

De vuurleider behoort nu te commandeeren, b.v. vuur 1 — 1ste vuurstoot voorbereiden. De daarvoor in aanmerking komende vuren moeten n.l. weer in zoogenaamde lagen ingedeeld worden en hiertoe geeft de S.C. de noodige

aanwijzingen aan de St.Cn. Dit zal nog duidelijker worden bij de bespreking van de kolom „Vuurstooten”.

In de 2e kolom worden de achtereenvolgende doelen opgenoemd en is tevens te lezen het A.H.P. (algemeen herkenningspunt), n.l. de Kerk.

In kolom 3 is eerst ¹⁾ aangegeven de gemeten afstand, dus het gemiddelde van 4 metingen, in m (in dit geval 3). Daaronder staat vermeld, de correctie voor de daginvloeden in ‰. De mogelijkheid bestaat dus, dat dit getal na een nieuwe opgave van barometerstand, thermometerstand, windsnelheid en -richting of procentueele afwijking van het luchtgewicht, verandert.

In kolom 4 is de stand van de merkstreep op de slededragers ten opzichte van de glijbaan aangegeven. Eerst daarna kan het betrokken stuitblok worden vastgezet, zoodat dan het vermelden van den stand der stuitblokken op de glijbaan door den schutter zou kunnen plaatsvinden, zooals aangegeven staat in p. 27 Aanwijzingen IV. Daarom is het n.m.m. veel practischer uitsluitend den stand der merkstreep t/o van de glijbaan en den stand van het breedtwiel te vermelden. Dit spreekt nog meer, als men bedenkt, dat de tanden op de glijbaan, waar in de klemmen der stuitblokken grijpen, 10‰ verschillen. Indien dus de stand van het breedtwiel een andere stand dan de nulstand is, heeft de vermelding van den stand van het betrokken stuitblok geen zin, vermits gedurende het breed spreiden alleen op de merkstreep en de stand van het breedtwiel gelet wordt door den schutter en dus geen aansluiting van de slededragers met het betrokken stuitblok plaats heeft. Met het opgeven der uiterste standen van merkstreep en breedtwiel, die precies de breedtespreiding aangeven, is deze laatste ook met één oogopslag te controleeren.

Voor het controleeren der aantekeningen dient men nog in het oog te houden, dat de standen van het breedtwiel die omljnd zijn, correspondeeren met de oneven tientallen op de glijbaan; op gelijke wijze komen de niet omljnde cijfers van het breedtwiel overeen met de even tientallen op de glijbaan.

In kolom 4 zien we staan 63.30, hiermede moet in de kolom 5 overeenkomen een omljnd cijfer van het breedtwiel, dus hier b.v. ⑨.

Op overeenkomstige wijze zien we in kolom 6, 63.60 staan; hierbij behoort een niet omljnd cijfer, dus hier b.v. 9. Hieruit ziet men, dat 30‰ breed gespreid wordt.

De volgende kolom geeft de sledestand aan. Men moet hierbij zorgen, dat de sledestand zoodanig aangegeven wordt, dat men nog voldoende gaten op het H.W. (hoogtwiel) zie kolom 9) over heeft voor het leggen van lagen in de diepte of eventueel diepspreiden.

Daartoe moet men zorgen de sledestand zoodanig te kiezen, dat nok 24 zooveel mogelijk nabij den tand staat.

Een zelfde voorzorg dient men te nemen bij het plaatsen van veiligheidsblok en veiligheidspin. Deze laatste dient zooveel mogelijk nabij gat 1 geplaatst te worden, zoodat men bij voorkeur een goede 20 gaten overheeft aan weerszijden van de veiligheidspin op het hoogtwiel voor spreiden in de diepte.

In de sledestand en de stand H.W. zijn dus verwerkt: de schootshoek, de trillingshoek, de terreinhoek en de eventueele correcties voor daginvloeden in kolom 3, benevens eventueele karakterverschillen, die vermeld behooren te

¹⁾ Ingevolge de nieuwste inzichten worden slechts 4 metingen verricht, waarbij het beeld 2 × van rechts en 2 × van links in het venster komt.

zijn in de mitrailleurboekjes. De schootshoek is dus uit deze kolommen in het algemeen niet te lezen.

De kolom hulprichtpunt geeft aan met welk vizier de mitrailleur op het hulprichtpunt gericht moet zijn.

Tenslotte volgt de kolom vuurstooten. Met de gebruikelijke afkortingen is deze zoo eenvoudig mogelijk gehouden. Ter verduidelijking volgt hier het geheel voluit.

Vuur 1 is dus: Breed spreiden van meer naar minder, lange vuurstooten van 60 patronen en daarna de drie standen van het hoogtewiel voor de verschillende lagen, waarbij normaal door een — is aangegeven. Aangenomen is 50 m diepte van het Kerkplein, afstand verkregen door drie metingen.

Zoo luidt vuur 2: Diep spreiden van laag naar hoog, lange vuurstooten 100 patronen, rechter en linker pen 1 gat uit. Aangenomen is geen diepte van het doel, doch de afstand is verkregen door meting op de kaart, waarbij een meetfout van 3% in rekening is gebracht.

Vuur 3 is thans duidelijk, ook hier is geen diepte van het doel in rekening gebracht, terwijl de afstand eveneens verkregen is door meting op de kaart en een gelijke meetfout in rekening is gebracht.

b. De Vuuraanteekeningen van den S.C.

P. 130 van de Aanwijzingen IV zegt daarvan in de laatste zinsnede: „Moet niet onverwijld het vuur worden geopend, dan legt de S.C. het samenstel der voorbereide vuren neer in een vuurkaart”.

Deze vuurkaart zal een zeer eenvoudig karakter kunnen dragen en als volgt kunnen uitzien:

Vuurkaart Sectie. M.C. — I — 2 R.I.

Vuur No.	Doelen.	Afstand in M. Dagingvloeden.	Vuurstooten.
1.	Kerkplein.	1425. —1.	B.S. van meer n. minder. L.V.St. 60 p. —/+1/—1/
2.	Viersprong. 220 ^o / ₁₀₀ li. v. d. Kerk.	1140. —1.	D.S. v.L.n.H. L.V.St. 100 p. re en li p.l g. uit.
3.	Gierpont. 295 ^o / ₁₀₀ li. v. d. Kerk.	1850 —3.	B.S. v. meer n. minder. L.V.St. 100 p. —/+2/—2/

Opstelling vt 28—54, 65—95.

Kaart 1 : 50.000, blad 52.

c. De Vuuraanteekeningen van den C.C.

Hieromtrent staat niets voorgeschreven. Het spreekt vanzelf, dat de C.C. voor de Sn, die onder zijn rechtstreeks bevel staan in het bezit moet zijn van de noodige vuuraanteekeningen. Deze zouden kunnen bestaan uit een afschrift van die der S.Cn, waarbij dan tevens het voordeel zou worden verkregen, dat de door de S.Cn voorbereide vuren door den C.C. gecontroleerd konden worden aan de hand der ontvangen afschriften. De vuren door ver-

schillende S.Cn. op dezelfde doelen af te geven, zouden op een verzamelstaat vermeld dienen te worden, b.v. van onderstaand model.

Vuur No.	Doelen.	Door welke onderdeelen.	Opmerkingen.
1.	Kerkplein.	1e en 2e S.	
2.	Viersprong. 220°/∞ li. v. d. Kerk.	1e en 3e S.	

BEOEFENING VAN HET TUCHTRECHT IN DE WEERMACHT.

In art. 44 der Wet op de Krijgstucht is aan ieder meerdere, de bevoegdheid toegekend, om, *zoo noodig*, een mindere het voorloopig arrest aan te zeggen, indien die meerdere *voldoende aanwijzing* heeft gekregen om aan te nemen, dat een mindere zich aan een *ernstig krijgstuchtelijk* vergrijp heeft schuldig gemaakt.

In verband hiermede vragen wij een beredeneerd antwoord op de volgende vragen:

A. Wat verstaat ge onder de woorden:

- 1e. „zoo noodig”;
- 2e. „voldoende aanwijzing”;
- 3e. „ernstig krijgstuchtelijk vergrijp”.

B. Op welke wijze wordt er in de voorschriften voor gewaakt, dat van deze bevoegdheid geen misbruik wordt gemaakt.

De beste inzender ontvangt als gewoonlijk een exemplaar van „De praktijk van het militaire tuchtrecht”.

CONCOURS-HIPPIQUE TE NICE.

Aan het onlangs te Nice gehouden internationale militaire concours-hippique zou aanvankelijk mede worden deelgenomen door een Nederlandsche équipe. In verband met den rouw van de weermacht over het overlijden van H.M. de Koningin-Moeder werd hiervan afgezien.

Toen 15 April j.l. de verschillende équipes gereedstonden om te worden voorgesteld, ging — op initiatief van Graaf GAUTIER VIGNAL, onder-voorzitter van het concours — de Nederlandsche driekleur halfstok omhoog en werd het Nederlandsche volkslied ten gehoor gebracht.

Onmiddellijk na deze eenvoudige, aangrijpende plechtigheid begaf de heer DE KUYPER, Consul der Nederlanden, zich naar den voorzitter van het comité, om voor deze fijn-gevoelde opmerkzaamheid te danken.

„Eclairneur de Nice et du Sud-Est”, 15 April 1934.

GEGEVENS VREEMDE LEGERS

ZWITSERLAND

DIENSTPLICHT.

Een „ordonnance” van den Zwitserschen Bondsraad, de z.g. „*Ordonnance sur le recrutement*” van 9 Februari 1934, regelt tot in bijzonderheden — in verband met de Wet van 12 April 1907 op de militaire organisatie — den gang van zaken bij de jaarlijksche rekruteering van dienstplichtigen.

Aan deze ordonnance ontleenen we het volgende:

De algemeene leiding van de rekruteering berust in vredestijd bij den Dienst van den Generalen Staf van het militaire Departement en in tijd van mobilisatie bij den Territorialen Dienst. Het militair Departement stelt de algemeene bepalingen vast voor de rekruteering en benoemt elk jaar voor elk divisie-arrondissement een hoofdofficier als rekruteeringsofficier. Deze leidt de rekruteering, bereidt hem voor in onderling overleg met de militaire autoriteiten van de kantons en den divisie-arts. Hij waakt voor de eenheid van opvatting bij de rekruteering en beschikt daartoe over al het rekruteeringspersoneel, (zonder zich in hun technische bevoegdheden te mengen) t.w.:

- a. de commandant van het arrondissement, in diens kwaliteit van vertegenwoordiger van het kantonale militair gezag, voor de rekruteeringsaangelegenheden in het algemeen en voor het handhaven van de krijgstucht;
- b. de divisie-arts en de onder de wapenen geroepen officieren van gezondheid, voor het geneeskundig onderzoek;
- c. de gymnastiekleeraren voor het onderzoek betreffende lichamelijke geschiktheid;
- d. twee „secrétaires”, onder de wapenen geroepen door den rekruteeringsofficier, en betaald door den Bond;
- e. twee „secrétaires”, onder de wapenen geroepen en betaald door het kanton;
- f. drie of vier ordonnansen, onder de wapenen geroepen en betaald door het kanton.

Over het algemeen begint de gewone rekruteering niet vóór begin April en zij eindigt in September. Aan 't eind van den herfst kunnen eenige dagen gebruikt worden voor de aanvullende rekruteering. De plaats van rekruteering moet zoodanig zijn gekozen, dat de manschappen op den zelfden dag van huis kunnen vertrekken en daarin terugkeeren. Meestal worden per dag niet meer dan 60 en niet minder dan 50 rekruten opgeroepen.

De Dienst van den Generalen Staf van het militair Departement verstrekt elk jaar opgave van het aantal manschappen, dat voor elk wapen moet worden gerekruteerd. Op grond van deze opgave stellen de diensten van het militair Departement de instructies vast voor de rekruteering van hun wapen, met aanduiding van het aantal manschappen voor elke categorie en van de specialisten, dat in elk divisie-arrondissement, en c.q. in elk kanton moet worden gerekruteerd. Zij bepalen eveneens de burgerwerkkringen, welke voor de verschillende categorieën en voor de specialisten moeten worden gekozen. De Diensten leggen deze instructies ter goedkeuring voor aan den Dienst van den Generalen Staf. De goedgekeurde instructies worden daarna aan de rekruteeringsofficieren toegezonden, die het aantal te rekruteeren manschappen over de arrondissementen verdeelt. Zoodra de militaire autoriteiten van de kantons het programma voor de rekruteering hebben ontvangen, worden de aanplakbiljetten voor de rekruteering gepubliceerd, waarop voorkomt, behalve algemeene bepalingen, plaats en datum van de rekruteering van de verschillende secties, alsmede de voorwaarden van de indeeling bij de onderscheidene wapens of specialisten, zooals b.v.: voor de wielrijders het bezit van een bewijs van de gemeente, dat de man in staat is een ordonnansen-rijwiel te koopen en te onderhouden; voor de pontonniers een bewijs, dat de man lid is van de Zwitsersche pontonniers-vereening; voor chauffeurs en motorwielrijders een rijbewijs; voor de cavaleristen een bewijs van de gemeente, dat ze voldoende kapitaalkrachtig zijn.

De manschappen, onderworpen aan militaire verplichtingen, hebben zich voor de rekruteering aan te melden:

- a. voor zoover zij in Zwitserland wonen in het rekruteerings-arrondissement, waarin zij zijn gedomicileerd (uitzonderingen toegestaan);
 - b. voor zoover zij buiten Zwitserland wonen in de meest nabijgelegen grensplaats.
- Voor de rekruteering moeten zich aanmelden: 1°. alle Zwitsersche burgers die in dat jaar den leeftijd van 19 jaar bereiken; 2°. de burgers van oudere lichten, die uitstel hebben gehad.

De manschappen worden opgeroepen door de militaire autoriteiten van de kantons door middel van aankondigingen, of wel overeenkomstig de plaatselijke gebruiken, door het uitreiken van marschorders. Zij, die zich slecht gedragen, te laat komen of zonder wettige reden zich niet aanmelden, kunnen worden gestraft en voor eigen rekening worden opgeroepen.

Door de zorg van de militaire autoriteiten der kantons worden de noodige lokaliteiten voor de rekruteering beschikbaar gesteld, waartoe in beginsel gemeentelijke gebouwen worden aangewezen.

De rekruteerings-officier deelt de manschappen bij de verschillende wapens in, waarbij hij rekening heeft te houden in de eerste plaats met de lichamelijke geschiktheid overeenkomstig de gestelde eischen en verder met hun geestelijke geschiktheid en vakkennis. De manschappen, die op het tijdstip van de rekruteering den leeftijd van 25, 26 of 27 jaar hebben bereikt kunnen kiezen tusschen een indeeling bij een wapen of bij hulpdiensten.

Zij die 28 jaar of ouder zijn, worden ingedeeld bij de hulpdiensten.

LEGERORGANISATIE.

Omtrent de plannen tot reorganisatie van het leger, zooals deze bij de afdeling Generale Staf van het militair Departement zijn ontworpen en om advies werden toegezonden aan de „*Commission de la défense nationale*”, kan in groote trekken het volgende worden meegedeeld:

De noodzakelijkheid tot reorganisatie werd algemeen erkend. De tegenwoordige organisatie, die 25 jaar oud is, moet als *verouderd* worden beschouwd. De nieuwe organisatie moet voorts rekening houden met de geboortevermindering in de laatste jaren. De algemeene dienstplicht blijft behouden. In dit opzicht zal geen enkele verandering worden gebracht in hetgeen als het typeerend Zwitsersche stelsel moet worden beschouwd. Het voorbereidend militair onderricht moet een grootere plaats bekleden. Dit is in zooverre verplicht, dat het gymnastiekonderwijs moet worden gevolgd tot het 18e jaar. Bij de opleiding van de rekruten zal er voortaan rekening mede worden gehouden, dat onderricht moet worden gegeven in de behandeling van: het geweer, de handgranaten, den lichten mitrailleur, den zwaren mitrailleur, het infanteriekanon en den mijnenwerper. De rekrutenschool zal daartoe iets langer moeten duren voor de infanterie, artillerie, cavalerie, genie en luchtvaart. Het is de bedoeling het aantal herhalingsoefeningen daarentegen te verminderen; de duur van elke herhalingsoefening zal voor alle wapens worden vastgesteld op 15 dagen.

De toevoeging van zware infanteriewapenen zal het noodigen mogelijk maken de infanterie eenheden in aantal te verminderen (waarschijnlijk van 110 élite-bataljons op 84!). Voorts zullen lichte troepen worden opgericht, bestaande uit cavalerie, wielrijders en gemotoriseerde mitrailleurs, waardoor het zelfstandig optreden van de legercavalerie komt te vervallen. Het aantal eskadrons cavalerie zal daardoor met $\pm \frac{1}{3}$ worden verminderd en de cavalerie brigade zal worden opgeheven. De divisies zullen minder zwaar zijn. Er zullen 6 gewone en 3 bergdivisies worden opgericht, elk à 3 regimenten infanterie, 4 of 5 afdelingen artillerie, 2 bataljons sapeurs, 1 compagnie telefonisten, enz. Voorts de bezetting van de forten van St. Maurice. De nieuwe organisatie zou een opheffing van 60 verschillende staven mogelijk maken en in dit opzicht derhalve een besparing geven.

Door een en ander zou een snellere mobilisatie worden verkregen en een betere beveiliging van de grenzen.

NIEUWE UITGAVEN

Geschiedenis der regimenten Grenadiers en Jagers, samengesteld met voorkennis van den Commandant der Brigade Grenadiers en Jagers, Moorman's Periodieke Pers N.V., Den Haag 1934.

In het artikel, gewijd aan het 120-jarig jubileum van de Koninklijke landmacht, opgenomen in *De Militaire Spectator* van Januari j.l., werd gewezen op het verheugende feit, dat de belangstelling voor de geestelijke waarden, welke het cement van elke weermacht vormen, in de Koninklijke landmacht is herleefd. Melding werd daarbij gemaakt van de bij onderscheidene korpsen samengestelde regimentsgeschiedenissen, waarbij werd opgemerkt, dat de Grenadiers en Jagers wel reeds een fraaie in boekvorm uitgegeven geschiedenis bezaten, doch geen boekwerkje van eenvoudiger vorm, mede geschikt om aan dienstplichtigen uit te reiken.

Dat bij deze regimenten, steeds een voorbeeld op het gebied van korpsgeest en handhaving van de tradities, een dergelijke leemte niet lang ongevuld zou blijven, was te voorzien. De wijze, waarop dit is geschied, kan voorbeeldig worden genoemd, zoowel naar den inhoud als naar den vorm. Dit laatste werd mogelijk gemaakt door de daadwerkelijke medewerking van den reserve-kapitein der Grenadiers J. MOORMAN, die — in zijn functie van uitgever — de weermacht daarmede opnieuw aan zich verplichtte.

In een „*Ter inleiding*” zet de toenmalige brigadecommandant, thans generaal-majoor J. J. G. Baron VAN VOORST TOT VOORST, als bedoeling van het boekwerkje uiteen: het op pakkende wijze in eenvoudigen vorm schetsen van de historische gebeurtenissen, waarbij de korpsen een rol hebben gespeeld, opdat een ieder dat, wat in de geschiedenis ten voorbeeld strekt en tot navolging roept, duidelijk voor oogen sta.

Deze opzet mag ten volle geslaagd heeten. De stof is verdeeld in twee gedeelten. Het *eerste gedeelte* behandelt de geschiedenis van de korpsen van de oprichting op 7 Juli 1829 tot de mobilisatie en is behandeld door den historicus luitenant-kolonel tit. b. d. der Jagers G. H. J. GIJSBERTI HODENPIJL. De opstand in Brussel en de Tiendaagsche Veldtocht nemen hierbij natuurlijk een belangrijke plaats in. Het opschrift „Tiendaagsche veldtocht 1831” op de vaandels van de beide regimenten en het Metalen kruis, gedragen door Koning WILLEM II, bevestigd aan dat van de Grenadiers, herinneren aan die dagen van strijd.

Het *tweede gedeelte*, geschreven door generaal-majoor J. J. G. Baron VAN VOORST TOT VOORST, beschrijft de mobilisatiejaren en het tijdperk na de mobilisatie. Het in een regimentsgeschiedenis eenigszins uitvoerig opnemen van de wederwaardigheden van het betrokken korps in deze jaren vormt een unicum en moet nochtans van groot belang worden geacht, want voor hen, die thans worden geroepen bij het vaandel te dienen vormen de jaren 1914—'18 reeds „geschiedenis”. Een geschiedenis, welke men van défaitistische zijde reeds naarstig heeft trachten te vervalschen, zoodat het goed is, dat de jongeren kunnen lezen hoe de krijgsmacht „met waken en afwachten” het beleid der Regeering tot zijn recht heeft gebracht, vernieling en verwoesting van ons land heeft afgewend en ons volk voor dood, gevangenschap en grenzenlooze verliezen heeft behoed (Generaal SNIJDERS).

De toenmalige brigadecommandant besluit met een ernstig woord voor heden en toekomst, waarna volgen een eeretafel van de gesneuvelden in 1830 en 1831 en een aantal andere bijlagen.

Eenige illustraties en kaartjes verlevendigen den tekst.

Blijkens de inleiding zal het werkje worden verstrekt aan alle officieren en onderofficieren, behorende tot de Regimenten Grenadiers en Jagers, terwijl het, voorzien van een toepasselijke inscriptie, als bewijs van waardeering na 4 maanden werkelijken dienst door de Regimentscommandanten zal worden uitgereikt aan de korporaals, de grenadiers en de jagers, die op zeer goede wijze hun dienst verrichtten en daarvoor in het bijzonder door hun Compagniescommandant worden voorgedragen.

Het zal voorzeker aan zijn doel beantwoorden.

C.

De beginselen der natuurlijke rijkunst. Uit het Italiaansch van Kolonel R. UBERTALLI door J. M. SPIES-IMMINK. Uitg. W. P. van Stockum & Zoon N.V., Den Haag. Prijs ingen. f 2.75, geb. 3.50.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

P. CLERK, Kolonel, Commandant der
IIde Inf. Brigade

OEFENING IN DE MUNITIE-AANVULLING GEHOUDEN IN 1933.

Zoals ik reeds aan het slot van mijn mededeelingen omtrent de in 1932 gehouden oefening in de munitie-aanvulling met een enkel woord vermeldde (zie onder Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht, *De Militaire Spectator*, Juni 1933), vond in 1933 de jaarlijksche oefening in de munitie-aanvulling onder leiding van C.—I A. Brig. plaats.

In tegenstelling met andere jaren werd de oefening ditmaal niet gehouden tijdens den marsch van de betrokken Brigade naar de *Legerplaats bij Oldebroek*, doch werd deze gehouden tijdens de oefeningen in oorlogsverband van 2 R.V.A., welke in October 1933 plaats vonden. Het groote voordeel werd daarmee verkregen, dat over voldoende personeel (ook van 6 R.V.A.) kon worden beschikt, terwijl een zoo groot mogelijk aantal munitievoertuigen kon worden uitgebracht. Voorts maakte de onmiddellijke nabijheid van de garnizoenen *'s-Gravenhage* en *Leiden* het mogelijk de oefening over een ruim tijdvak te verdeelen, hetgeen de oefening ten goede kwam.

Afb. 1.

Afb. 2.

Verondersteld was, dat de I Divisie — rechts en links aangeleund — een verdedigingsstelling had ingericht en dat in den nacht van 18 op 19 October ¹⁾ één D.G. rantsoen in de stellingen moest worden aangevoerd. Zodoende werden aangevoerd 6 rantsoenen 7 veld. (3600 schoten) en 3 rantsoenen 12 hw.l. 14 (1080 schoten). Deze munitie werd per scheepsgelegenheid in de *eindhaven Katwijk aan Zee* (Z.kanaaloever Prins Hendrikkanaal) aangevoerd en vandaar met auto's van de S.C.M.D. (beschikbaar was 1 auto-sectie, bestaande uit 22 auto's met chauffeurs van de S.C.M.D. en hulp-chauffeurs van genoemd Landstormkorps) naar de *aanvullingsplaats Rijksdorp* (onder de gemeente *Wassenaar*) vervoerd. Vandaar werd de munitie door de gezamenlijke gevechtstreinen van de beide afdelingen 7 veld (in totaal 24 caissons van 7 veld, waaronder voor proef 2 caissons B.M. van 7 veld ²⁾) en de munitiecolonne van 12 hw.l. 14 (12 caissons van 12 hw.l. 14, ingericht voor de medevoering van luchtdicht verpakte munitieën) naar de nabij de batterijen ingerichte munitie-depôts overgebracht. Ten slotte werd de in de munitie-depôts gedeponeerde munitie met auto's naar de eindhaven afgevoerd.

¹⁾ Uit oefeningsoverwegingen geschiedde deze aanvoer op 19 October bij dag.

²⁾ Deze caissons zijn bestemd voor de gevechtstreinen van de batterijen 16, 17, 22 en 23 R.A.

Afb. 3.

Het *scheepstransport* bestond uit een rijksvaartuig (motorvrachtschip) en een tjalkschip (munitie-vaartuig) groot 140 ton. Een der res.-officieren van het Landstormkorps Vaartuigendienst was als hoofdgeleider aangewezen. Het munitievaartuig kwam in den namiddag van 17 October in de eindhaven in de *Katwijk aan Zee* aan. Commandant aldaar was een res.-officier van de artillerie, die in oorlogstijd als commandant van een detachement eindstation, is aangewezen. De *eindhaven* was gunstig gelegen aan den Zuidelijken oever van het Prins Hendrikkanaal. Zij bestond uit een 20 m breede en 400 m lange, bestrate en electrisch verlichte kade, waarbij het boord van het munitievaartuig even hoog lag als de kaderand, zoodat de lossing over handen snel kon geschieden. Als eindhaven munitie voor een D.G. zou de capaciteit echter niet voldoende geweest zijn, terwijl de onmiddellijke nabijheid van de gasfabriek als een beslist nadeel moest worden aangemerkt.

De munitie werd in drie rijen over een totale breedte van 12 m en een totale lengte van 75 m gestapeld. Hierdoor konden de auto's voor het vervoer van 7 veld munitie gelijktijdig in 2 colonnes oprijden en beide colonnes gelijktijdig worden beladen (zie afb. 1). De stapels munitie van 12 hw. waren zoo dicht mogelijk aan het kanaalboord gelegd, teneinde het transport met handen van de onverpakte projectielen zoo kort mogelijk te maken.

Het personeel van het detachement Eindhaven werkte met twee ploegen; aflossing om de 3 uur. Gedurende het ontladen werd het vaartuig 2 maal verhaald, waardoor het afleggen van een grooteren afstand tusschen vaartuig en stapelplaats op den wal werd voorkomen. In totaal nam het ontladen van de ± 65 ton munitie $6\frac{3}{4}$ uur in beslag. Gezien de gunstige omstandigheden, waaronder dit ontladen plaats had, zoodals de mogelijkheid tot overhands lossen, de zeer ruime toebedeeling van in goede conditie verkeerend personeel en de gunstige kade-gelegenheid met uitstekende verlichting was deze tijd, vergeleken met die in 1932 (± 60 ton in $5\frac{1}{4}$ uur) niet zoo gunstig.

Na het ontladen van het munitievaartuig en het stapelen van de munitie op den wal, werd deze in 2 ritten naar de *aanvullingsplaats* overgebracht; de eerste rit bestaande uit 22 auto's met munitie van 7 veld; de tweede rit uit 3 auto's met munitie van 7 veld en 18 auto's met munitie van 12 hw.l. 14. Het beladen van de auto's op de eindhaven en het ontladen op de aanvullingsplaats namen in totaal $3\frac{1}{2}$ uur in beslag. Uit de opgenomen tijden bleek voorts, dat de beladingstijd van één auto met 7 veld munitie op 7 tot 12 minuten en van een auto met 12 hw. munitie op 8 tot 12 minuten kan worden gesteld.

Zoodals reeds gezegd, was de aanvullingsplaats gelegen in het villapark *Rijksdorp te Wassenaar*. Commandant aldaar was een res.-officier der artillerie, aangewezen C. van een sectie munitiewerkers.

De munitiestapels (zie afb. 2 voorstellende een afgeladen autovracht bg. van 7 veld), werden geplaatst op de rechterbermen van de in genoemd villapark gelegen wegen. Kisten met patronen en met Mg. kardoezen werden niet uitgepakt. Voor zooverre deze niet van grendelsluiting waren voorzien, werden ze te voren opengeschroefd. Wel werden de aangevoerde ledige patroonmanden van 7 veld reeds te voren met patronen gevuld.

Afb. 4.

De eigenlijke aanvulling had op 19 October plaats. Door een ernstig ongeval vielen bij één der vereenigde gevechtstreinen 3 caissons uit, zoodat van één der afdeelingen 7 veld slechts 9 caissons aan de oefening deelnamen. De belading van de 7 veld munitie, (zie afb. 3) duurde bij ieder der afdeelingen in totaal 2 uur; die van de 12 hw. munitie ongeveer 2½ uur. Bij deze tijden moet worden rekening gehouden dat bij het bepakken van de caissons van 7 veld met patroonmanden nog eenige bezwaren werden ondervonden, en dat de munitie niet in éénmaal naar de batterijstellingen kon worden overgebracht, maar dat hiervoor tweemaal moest worden heen en weer gereden.

Per afdeeling waren 3 *munitie-depôts* ingericht (voor de inrichting van een munitie-depôt van 7 veld zie afb. 4 en voor een munitie-depôt van 12 hw.l. 14 zie afb. 5). Zooals uit de foto's blijkt, werden de projectielen, patronen, Mg. kardoezen en overige munitiën op dekzeilen neergelegd en afgedekt.

Ten slotte had de *afvoer* van de munitie vanuit de munitie-depôts naar de eindhaven plaats; hiertoe waren vooraf de pakmiddelen uit de aanvullingsplaats naar de munitie-depôts overgebracht.

De oefening gaf voorts aanleiding tot verschillende *opmerkingen en beschouwingen*, waarvan hieronder de voornaamste volgen:

Bij het vervoer op auto's moeten op eindstation of eindhaven behalve dekzeilen steeds voldoende *buskruithleeden* aanwezig zijn. Deze kleeden moeten gebruikt worden, wanneer losse projectielen of in blik verpakte munitiën worden vervoerd.

Bij het laden van *losse projectielen* moeten deze steeds met den kop naar voren in den wagenbak worden *neergelegd*. De projectielen moeten zooveel mogelijk worden opgesloten door Ht. kisten. De Bl. trommels en bussen zooveel mogelijk *op* de Ht. kisten plaatsen. Er moet op worden gelet, dat niet over de Bl. trommels en bussen wordt gelopen.

Indien het *geheele laadoppervlak* van de auto's *niet* wordt *benut*, moet het grootste deel van het gewicht *op de achteras* drukken.

Bij terugkomst op de eindhaven van de in de munitiedepôts beladen auto's bleek, dat aan dit voorschrift meermalen niet was voldaan. Bij verscheidene auto's was de geheele vracht zoover mogelijk naar voren geladen, waardoor het geheele gewicht tusschen de beide assen kwam te rusten. Vooral bij auto's met verlengd chassis is deze beladingswijze af te keuren, aangezien het chassis, vooral op minder goede wegen, veel te lijden heeft, terwijl de bestuurbaarheid van de auto ongunstig beïnvloed wordt. Bij navraag bij eenige chauffeurs der verkeerd beladen auto's, bleek dat deze in de munitiedepôts wel op de verkeerde beladingswijze gewezen hadden, maar dat op hun aanwijzingen geen acht was geslagen. Het spreekt vanzelf, dat allerwege bij den troep *rekening moet worden gehouden met de wenschen en aanwijzingen van het technisch personeel* (i.c. de chauffeurs) der toebedeelde autoformatiën.

Afb. 5.

C.— av.pl. had verzuimd *een post* uit te zetten *op den marschweg* der autosectie (zie V.A.A. punt 26, laatste alinea) op geruimen afstand vóór de av.pl. (bij voorkeur bij een breed weggedeelte). De 1e auto-sectie reed tot aan den ingang der av.pl. op en versperde toen gedurende geruimen tijd het normale verkeer op den smallen hoofdweg.

Aanbeveling verdient het, dat de av.pl. dieper in den in aanmerking komenden zijweg wordt gekozen, opdat de autoformatiën bij hun oprijden tot aan den *ingang der av.pl.* steeds den hoofdweg kunnen vrijmaken.

Bij het *binnenrijden van de munitiecolonne* van de afdeeling 12 hw.l. 14 reden 3 caissons te ver door, zoodat deze voertuigen de groep bg. No. 1 (12 hw.) waren gepasseerd en waren gekomen bij den voorsten stapel van de groep gkt. (12 hw.). Voor het bepakken van de caissonachterwagens moesten voor deze 3 caissons de bg. No. 1 worden aangevoerd van de groep bg. No. 1, waardoor eenige vertraging is ontstaan. Bij den tweeden slag is op de juiste wijze gehandeld; de caissons zijn n.l. opgereden tot den voorsten stapel van de groep bg. No. 1, daarna zijn zij doorgereden om bij de groep gkt. te worden beladen met deze projectielsoort.

De *behandeling van de munitie* moet nog *met meer zorg geschieden*. Dekzeilen moeten in voldoende aantal en van voldoende grootte aanwezig zijn, om de munitie er op te kunnen plaatsen en geheel te kunnen afdekken. Het loopen over de dekzeilen moet worden voorkomen, aangezien de munitie daardoor wordt verontreinigd. Trommeis en bussen met buizen enz. mogen niet op straatsteenen of op den grond worden geplaatst. Zorggedragen moet worden, dat de munitiekisten van de caissons schoon zijn en dat zich geen zand of vuil in de vakken bevindt. Wanneer de munitie gedeeltelijk is weggehaald, moet de overblijvende munitie weder worden verzorgd en afgedekt.

De *aflevering* van de juiste aantallen munitiën *in de munitiedepôts* liet te wenschen over. Hoewel in de depôts deze fout is hersteld, door aldaar de verdeling ter hand te nemen, had dit van den beginne af moeten zijn geschied door de Commandanten der vereenigde gevechtstreinen en den C.— van de munitiecolonne, met het daarbij ingedeelde kader. Deze Commandanten wisten wat zij hadden ontvangen, hoeveel elke batterij moest krijgen, hoe de munitie over de voertuigen was verdeeld, zoodat zij te voren een verdeling van de munitie over de batterijen hadden kunnen gereed maken en hunne onder-commandanten ter zake bevelen hadden kunnen geven. Nu had een onnoodig gesleep van munitie tusschen de verschillende munitiedepôts plaats.

C.— *eindhoven* had voor de stapeling van de afgevoerde munitie *geen plan opgemaakt* en had evenmin overleg gepleegd met den hoofdgeleider van het munitievaartuig omtrent de herbelading van het vaartuig. Ook na eene vanwege den D.E.V. aan den C.— eindhoven gegeven aanwijzing, vermeende de laatste geenerlei voorbereiding te kunnen

treffen, aangezien hij niet bekend was met de volgorde van aanvoer der in te laden munitie. Hierbij dient erop gewezen te worden, dat de hoofdgeleider van het munitie-transport zijn wenschen en voornemens betreffende de herbelading van het vaartuig aan den C.—eindhoven had dienen kenbaar te maken. Door dit gebrek aan overleg werd de door de auto-sectie in twee slagen aangebrachte munitie op onoordeelkundige wijze op de kade gestapeld alvorens ingeladen te worden, zoodat gedurende de inlading noodeloos heen en weer geleopen moest worden, dan wel de autovrachten vóór de inlading moesten worden hergroepeerd. De C.—eindhoven heeft zich in dezen meer laten leiden door den wensch de auto's zoo snel mogelijk te ontladen dan door de eischen van belading van het munitievaartuig.

De *herbelading van het vaartuig* kon zeer snel geschieden, doordat men de munitie langs *laadplanken of laadgoten*, naar beneden kon laten glijden. Evenwel is, uit oefenings-oogpunt, gedurende korten tijd munitie met den *laadbak*, door middel van de motorlier aan boord van het rijksmotorvrachtschip ingeladen. In totaal nam de herbelading 6½ uur in beslag.

Evenals in 1932, toen aan de oefening een *cursus* vooraf ging, waaraan door alle res officieren, aangewezen Cn. van een sectie munitiewerkers werd deelgenomen, werd thans de oefening voorafgegaan door een cursus onder leiding van den D.E.V., waaraan doos de reserve-officieren, aangewezen commandanten van een detachement eindstation werd deelgenomen.

Teneinde behalve de Commandanten van de sectiën munitiewerkers, ook de overige bij de compagnieën Aan- en Afvoertroepen ingedeelde Commandanten (d. z. de Cn der C.A.At., de Cn van de sectiën verplegingstroepen en de Cn van de sectiën materieel-werkers) voor hun taak te bekwamen, heeft de C.V. bepaald dat *alle* officieren van de Cn.A.At. nu en dan in cursussen zullen worden vereenigd. Voor de eerste maal zal deze cursus gehouden worden in 1935, vervolgens in 1937 enz. Aan elk der cursussen zal door de helft van de bij de compagnieën Aan- en Afvoertroepen ingedeelde officieren worden deelgenomen. Deze cursussen zullen een week duren en zullen gehouden worden in de week waarin de jaarlijksche oefening in de munitieaanvulling gehouden wordt. Bij de cursussen zal tevens een practische oefening in de *levensmiddelenaanvulling* worden gehouden.

Dit jaar zal de oefening in de munitie-aanvulling worden gehouden door de III A.Brig., in dezelfde geest als de oefening in 1933 bij de I A.Brig. heeft plaats gehad. Deze door de III A.Brig. te houden oefening zal tevens dienstbaar worden gemaakt aan de aanvulling van een hoeveelheid *infanterie-munitie*, welke óf op de aanvullings-plaats voor artillerie munitie óf op een afzonderlijk in te richten aanvullingsplaats voor infanterie-munitie zal worden aangevoerd.

's-Gravenhage, 13 April 1934.

F. G. DÜRST BRITT,
Kapitein der artillerie.

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de Lichte troepen.

Eervol ontslagen.

Reserve-eerste luitenant Jhr. D. DE BLOCC VAN SCHELTINGA, van I R.H., 27 Mei.

Bij de overige wapens en dienstvakken.

Benoemd.

tot reserve-officier-tandarts der 2e klasse B. VAN DIJK, 14 April.

Bevorderd.

tot reserve-officier van gezondheid der eerste klasse: de reserve-officieren der tweede klasse: M. J. ROEPER, 23 April; Dr. H. D. E. MILDERS, 23 April; Dr. H. J. OLTMANN, 23 April; R. MELLES, 23 April; H. KLINKERT, 14 Mei; W. A. KAMPAN, 14 Mei; J. W. CREIJGHTON, 18 Mei; W. DE VLETTER, 18 Mei; L. J. HEIMANS, 22 Mei; W. M. VAN RINGELESTIJN, 4 Juni; J. A. H. JASPERS, 4 Juni; J. C. POMPE, 11 Juni; Dr. T. A. STAAL, 26 Juni.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Kapitein J. H. H. DOMMERS, Adj. R. J., werkzaamgesteld ten bureeie Chef G.S., als hoofd van de sectie motordienst van den Etappen- en verkeersdienst.

Kapitein J. P. KLINGENSPoor, van 1 R.I., gedetacheerd bij R. K.A., als hoofd mobilisatiebureau van dat korps.

Kapitein P. J. ENTER, van 8 R.V.A., benoemd tot adjudant 8 R.V.A.

Kapitein J. F. GROSJEAN, eervol ontheven van de functie van adjudant 8 R.V.A. (blijft behoreen tot 8 R.V.A.).

Reserve-luitenant-kolonel Mr. J. DIJKMEESTER, van Staf V I.B., naar R.Gr.

Reserve-luitenant-kolonel K. BREVET, van 4 R.I., naar R.J.

Eervol ontslagen.

Reserve-dirigeerend-officier van gezondheid der tweede klasse Prof. Dr. F. H. QUIX, 9 Juli.

Majoor H. J. KAREL, van R.K.A., en reserve-majoor, 1 Mei.

Kapitein G. M. J. SCHAUB, van 3 R.I., en reserve-kapitein.

Reserve-kapitein J. J. NUYTEN, van 14 R.I., 1 Mei.

Kapitein J. J. D. H. VERSCHOOR, van 4 R.I., en reserve-kapitein G.S., 16 Mei.

Reserve-kapitein voor spec. diensten J. HULSEBOS, van V.L.K. Vaart.dienst.

Reserve-kapitein der mil. adm. F. MONKHORST, van Schoolcomp. M.D., 26 April.

In actieven dienst hersteld.

Eerste-luitenant G. D. KETTING, bij 2 R.I., 1 Juni.

Eerste-luitenant E. LINDEBOOM, bij 1 R.I., 1 Juni.

Eerste-luitenant H. ONDERSTAL, bij 10 R.I., 1 Mei.

Eerste-luitenant M. J. H. S. ROMPEN, bij 2 R.I., 1 Mei.

Eerste-luitenant J. C. C. VAN ERP, bij 17 R.I., 1 Juni.

Eerste-luitenant J. F. VAN KERVEL, bij 17 R.I., 1 Mei.

Overleden.

Majoor W. STEENSEL VAN DER AA, van Staf IV I.B., C.—V.L.S. Groep Nijmegen, 12 Mei te Wageningen.

Eerste-luitenant J. H. A. WIERINGA, van 12 R.I., 15 Mei te Groningen.

Reserve-eerste-luitenant voor spec. diensten R. J. TELLEGEN, 21 April te 's-Gravenhage.

Reserve-eerste-luitenant der mil. adm. J. J. KNOOREN, 29 April te Maastricht.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN**INFANTERIE REGLEMENT, DEEL II: HET GEVECHT, ONDERDEEL A.**

Bij de samenstelling van het Infanterie-reglement, Deel II, is uitgegaan van den door den Minister van Defensie, bij schrijven van 21 November 1931, II Afd. B., No. 3, kenbaar gemaakten wensch, „dat de commandanten der kleine eenheden uit het gevechtsvoorschrift van hun wapen duidelijk en volledig kunnen putten, hetgeen zij moeten weten omtrent het kader, waarin het onderdeel onder hun bevel moet optreden en op welke wijze dit optreden wordt bevorderd door den steun aan andere wapens te ontleenen, zoodat de samenwerking tusschen de verschillende wapens ook in dit opzicht kan worden verzekerd”. Het voorschrift beperkt zich mitsdien niet tot het gevecht der infanterie in engeren zin, doch verschafft den gebruiker een algemeen inzicht in het optreden der verbonden wapens, terwijl het voorts zoodanige gegevens bevat omtrent de wapens, waarmede de infanterie moet samenwerken, als ter bereiking van het vorenstaande is geboden.

Voorts is er mede rekening gehouden, dat bij het gemobiliseerde leger het bevel over verreweg de meeste onderdeelen van het regiment infanterie zal berusten bij reserve- en dienstplichtig personeel. Mitsdien kon niet worden volstaan met het geven van algemeene richtlijnen, doch moesten zoodanig omlinjende bepalingen worden opgenomen, als vereischt is om — zonder de vrijheid van handelen noodeloos te beperken — eenheid van opvatting te verkrijgen en in vreedstijd gelegenheid te bieden tot vruchtdragende studie.

In een **inleiding** zijn de middelen behandeld, welke den infanteriecommandanten op het gevechtveld ten dienste staan (organisatie van het regiment en van de onderdeelen daarvan, strijdmiddelen en uitrusting), waarbij voor de gegevens, welke zich daartoe leenen, naar bijlagen wordt verwezen. In de organisatie is mede aangegeven, voor welke functie het bij de commandogroepen ingedeelde personeel is bestemd (inlichtingsdienst, uitkijkdienst, enz.) en zijn, naast de commandogroep, ingevoerd de benamingen: geneeskundige groep, veterinaire groep en administratieve groep.

Hoofdstuk I *Algemeen* vangt aan met *algemeene beschouwingen betreffende het gevecht*, waarin het kader is geteekend, waarbinnen de infanterie-onderdeelen hun taak moeten vervullen; hierbij sluiten aan algemeene beschouwingen, betreffende de wijze, waarop *de infanterie in het gevecht* de haar binnen dit kader ten deel vallende taak vervult. Achtereenvolgens zijn daarin behandeld: de eigenschappen en taak der infanterie; de vechtwijze der infanterie; de bestrijding van vechtwagens, pantserwagens, vliegtuigen en cavalerie; de samenwerking met andere wapens (artillerie, lichte troepen, luchtstrijdkrachten, pioniers). Bij dit laatste onderdeel valt uiteraard de nadruk op de samenwerking met de artillerie, waaromtrent nauwkeurige bepalingen zijn opgenomen en onder meer duidelijk is aangegeven op welke wijze de infanterie-commandanten om vuursteun moeten verzoeken. Het algemeene gedeelte sluit met de behandeling der *bevelvoering*, waarbij aan de moreele zijde daarvan bijzondere aandacht is geschonken. Vooral bij een leger als het onze, samengesteld uit dienstplichtigen met korten oefentijd, vormt de invloed, welke van den commandant uitgaat, een factor van de grootste beteekenis en kan aan de verheffing van het moreel van den troep nimmer te veel aandacht worden besteed. Het voorschrift bepaalt dan ook: „Indien de verheffing van het moreel de aanwezigheid van den commandant eischt, moeten alle andere overwegingen daarvoor wijken”. Ook de bepalingen, betreffende de plaats van den commandant tijdens het gevecht, zijn er op gericht een zoo nauw mogelijk persoonlijk contact tusschen den commandant en zijn troepen te verzekeren.

Hoofdstuk II. **De verdediging** stelt voorop de *beginselen*, waarop deze gevechtshandeling berust, gevolgd door een *algemeen overzicht van de indeeling eener stelling*, terwijl vervolgens wordt besproken het geheele samenstel der maatregelen en handelingen, welke te zamen de *voorbereiding* en de *uitvoering der verdediging* vormen. Hierbij is gebroken met het in de „Aanwijzingen voor de opleiding der infanterie” gevolgde systeem om de verschillende infanterie-eenheden elk voor zich afzonderlijk te beschouwen. Wil de behandeling van elk dezer onderdeelen een afgerond geheel vormen, dan zouden vele onderwerpen telkenmale moeten worden herhaald, hetgeen het voorschrift noodeloos uitgebreid zou maken. Bovendien is het vestigen van juiste tactische begrippen slechts mogelijk, door de verdediging — waarbij het optreden van de verschillende infanterie-eenheden en dat van de hen steunende onderdeelen van andere wapens onverbrekkelijk aan elkaar verbonden is — als één geheel te beschouwen. Dit gedeelte van het voorschrift doet zien, welke taak elk orgaan in het groote geheel en in nauwe samenwerking met anderen heeft te vervullen. Het beginsel, dat de kracht van de verdediging voornamelijk berust op het vuur, vormt de leidende gedachte bij alle bepalingen betreffende de verdediging. Dientengevolge vormt de wijze, waarop een commandant de te zijner beschikking staande vuurkracht wenscht te gebruiken, den grondslag van het verdedigingsplan, waarop alle maatregelen, onder meer de opstelling der troepen, berusten.

De wijze, waarop *het vuurplan* tot stand komt en in een later stadium wordt uitgevoerd, is tot in bijzonderheden vastgelegd. Zulks was noodig, omdat over dit onderwerp meermalen verkeerde denkbeelden aan den dag zijn getreden en op dit gebied een juist inzicht onontbeerlijk is om de aanzienlijke vuurkracht, waarover onze infanterie beschikt, ten volle te kunnen benutten. Als eenheid, waaruit het samengestelde geheel van een vuurstelsel wordt opgebouwd, heeft het voorschrift daarbij ingevoerd het begrip *vuurorgaan* d.i. een wapen, hetwelk een afzonderlijke vuuropdracht heeft, dan wel een groep van wapenen (b.v. sectie zware mitrailleurs, sectie mortieren van 8, sectie kanonnen van 3 veld, geweergroep), welke een gemeenschappelijke vuuropdracht hebben.

Een tweede factor, waarmede bij de opstelling der troepen in een verdedigingsstelling moet worden rekening gehouden, vormt *het beweeglijk gebruik der reserves*. Ook dit gebruik wordt echter beheerscht door de macht van het vuur en vindt in het voorschrift slechts toepassing, indien het noodig is om een verloren gegaan terreingedeelte te heroveren, teneinde een breuk in het vuurstelsel te herstellen (tegenstoot), een zwakke plaats daarin te versterken (aflossen van uitgeputte troepen of aanvullen van verzwakte onderdeelen), dan wel ter uitvoering van het vuurplan (het bezetten van de terreinstrook achter een grendellijn).

Nadat het voorschrift aldus heeft doen zien, waarop *het bezetten en invrichten van de stelling* berust, worden de daartoe noodige handelingen afzonderlijk besproken.

De wel eens aanbevolen methode om de beschikbare vuurorganen over het terrein als het ware uit te zaaien, wordt door het voorschrift ten eenen male verworpen. Deze methode versnipperd de vuurkracht, maakt een behoorlijke bevelvoering onmogelijk, zou bij het doordringen van den vijand in de hoofdweerstandstrook leiden tot groote verwarring en tot het bevuren van eigen troepen en tenslotte alsdan het verleenen van vuursteun door de eigen artillerie onmogelijk maken. In tegenstelling hiermede schrijft het voorschrift voor, de afsluitingsvuren samen te vatten tot in de breedte samenhangende vuurstelsels. Het voornaamste vuurstelsel, *stormvuur* genoemd, is dat, waarvan de binnengrens wordt gevormd door de frontlijn. Aangezien een aanval op de hoofdweerstandstrook zoo mogelijk nog vóór de frontlijn moet worden tot staan gebracht, moeten in de eerste plaats de noodige troepen worden bestemd voor het organiseeren van het stormvuur.

Eerst als hiertoe voldoende troepen zijn bestemd, kan worden gedacht aan het organiseeren van een tweede samenstel van vuren, waarvan de binnenkant wordt gevormd door een lijn, waaraan de naam *stoplijn* is gegeven, aangezien voor deze lijn een in de hoofdweerstandstrook binnengedrongen tegenstander moet worden gestopt. Het afgeven van deze vuren vormt dan een neventaak van de vuurorganen, die, hoewel het deelnemen aan het stormvuur tot hoofdtaak hebbende, achter de stoplijn zijn opgesteld, terwijl het de hoofdtaak vormt van de troepen, die niet voor het organiseeren van het stormvuur benodigd zijn.

In sommige gevallen zal het mogelijk zijn, tusschen frontlijn en stoplijn vuren op bepaalde terreingedeelten te organiseeren.

Hoe zorgvuldig en doeltreffend de verdediging ook is voorbereid, toch zal niet kunnen worden voorkomen, dat tijdens 's vijands aanval het vuurplan gapingen zal vertoonen, zoodat de verdediger zich dikwijls in onvoorziene omstandigheden zal zien gebracht. Terwijl het voorschrift eenerzijds eischt, dat het vuurplan automatisch moet worden in werking gebracht, omdat de minste afwijking het ingewikkelde raderwerk zou ontstellen, wordt daarom anderzijds bij de *uitvoering der verdediging* de noodige speelruimte gelaten aan het onontbeerlijke *initiatief*.

De commandant van een vuurorgaan, die met zekerheid kan vaststellen, dat de eigen taak niet om vervulling vraagt, is onder deze omstandigheden verplicht op eigen initiatief, dan wel op verzoek van den commandant in wiens vak het vuurorgaan is opgesteld, de beschikbare vuurkracht zoo goed mogelijk aan de verdediging te doen medewerken.

Evenzoo rust op commandanten van onderdeelen de verplichting om hun vuurkracht, zoover zij deze niet noodig hebben voor de vervulling van de eigen taak, op eigen initiatief zoo noodig aan te wenden voor de ondersteuning van nevenonderdeelen.

De bediening van een vuurorgaan, welke rechtstreeks wordt bedreigd, heeft het recht en de plicht zoo noodig ter zelfverdediging op eigen initiatief tijdelijk van de ontvangen opdracht af te wijken en haar vuur op den aanstormenden tegenstander te richten.

Op deze wijze is het juiste evenwicht verkregen tusschen starheid eenerzijds en te groote soepelheid anderzijds.

Het algemeen gedeelte betreffende de verdediging eindigt met een aantal bepalingen omtrent de *aflossing* een handeling, waaraan in den modernen strijd groote aandacht moet worden geschonken want, hoe hoog het moreel, hoe goed de geoefendheid van de infanterie ook moge zijn, haar taak is dermate zwaar, dat zij in tijden van hevige gevechtswerkzaamheid tijdig onderdeelsgewijze moet worden afgelost.

Hiermede zou, voor wat betreft de verdediging, kunnen zijn volstaan, indien het voorschrift uitsluitend ten doel had juiste tactische begrippen te vestigen en eenheid van inzicht te verkrijgen. Daarnaast is het echter geboden, dat de verschillende aanvoerders, van den regimentscommandant tot den groepscommandant, een handleiding bezitten omtrent hetgeen door hen in verschillende omstandigheden moet worden bevolen en verricht. Achtereenvolgens worden daartoe *de infanterie-eenheden* behandeld en is aan ieder der commandanten, op schematische wijze, voor oogen gevoerd, wat bij de voorbereiding en de uitvoering der verdediging achtereenvolgens dient te geschieden. In tactische beschouwingen, omtrent de wijze waarop een en ander moet worden uitgevoerd, is daarbij niet getreden, doch telkenmale is aangegeven in welk punt van het algemeene gedeelte de betrokken commandant zich desgewenscht terzake kan oriënteren. Wel is waar zullen de omstandigheden somtijds nopen tot afwijking van den gang van zaken, welke in het voorschrift is aangegeven, doch het zal den commandanten dan niet zwaar vallen de geboden norm waar noodig te wijzigen. Tenslotte zijn ook de verplichtingen van den soldaat bij de verdediging puntsgewijze opgesomd.

Het hoofdstuk sluit met *bijzondere bepalingen betreffende de verdediging in den stelling-oorlog*. Hierbij beperkt het voorschrift zich tot het aangeven van de verschillende maatregelen, welke moeten worden getroffen als de bewegingsoorlog geleidelijk in den stelling-

oorlog overgaat. Een gedetailleerde bespreking van den stellingoorlog, gegrond op de ervaringen uit de jaren 1914—'18, zou minder juist zijn geweest, aangezien de stellingoorlog geleidelijk groeit en derhalve in een volgend conflict wellicht geheel andere vormen zal aannemen dan die, welke zich in den wereldoorlog hebben vertoond.

Hoofdstuk III. **De terugtocht** bevat geen andere bepalingen dan die, welke in ons leger reeds lang worden gehuldigd. Tot dusver was hieromtrent voor de infanterie-commandanten echter nog weinig of niets in de voorschriften vastgelegd. Na een *algemeen* gedeelte, waarin is aangegeven, dat een infanterie-commandant slechts gerechtigd is den terugtocht te aanvaarden op bevel van den naasthooger commandant en waarin de beginselen zijn neergelegd, welke bij een terugtocht moeten worden in acht genomen, volgt achtereenvolgens een bespreking van *den terugtocht bij duisternis* en *den terugtocht bij dag*. Tenslotte is ook hier een schematische opsomming opgenomen van de aangelegenheden, waaraan de commandanten van *de infanterie-eenheden* bij een terugtocht moeten denken.

Hoofdstuk IV. **Het verdragend gevecht** behandelt een onderwerp, dat min of meer nieuw kan worden geacht en ook in het buitenland de laatste jaren op den voorgrond is gekomen. Het inzicht heeft zich n.l. baan gebroken, dat de gevechtsleiding in vele omstandigheden niet zal kunnen volstaan met een keuze tusschen aanval, verdediging of terugtocht, doch dat het geboden zal zijn een gevechtvorm te kiezen, welke het midden houdt tusschen verdediging en terugtocht. Deze gevechtvorm, waaraan de naam *verdragend gevecht* is gegeven, heeft ten doel tijd te winnen door, onder sparing van de eigen strijdkrachten 's vijands opmarsch te vertragen, waarbij tevens 's vijands gevechtskracht zooveel mogelijk moet worden verzwakt.

De infanterie-commandanten zullen er zich mee vertrouwd moeten maken, in dit geval, achtereenvolgende opstellingen in te moeten nemen met een aanmerkelijk grooter frontbreedte, dan die, welke in de verdediging als norm geldt.

Het onderwerpelijke deel sluit met de in het begin van deze bespreking bedoelde **bijlagen**, gegevens bevattend — welke tot dusver niet of bezwaarlijk door lagere commandanten konden worden geraadpleegd — over de organisatie van het regiment infanterie en de onderdeelen daarvan, zoomede over de strijdmiddelen en de uitrusting van de infanterie-eenheden, welke de verschillende commandanten kunnen behoeven.

UIT DE LEGERORDERS.

L.O. 1934, nr. 124. Ministerieele beschikking van 11 April 1934, IIde Afd. B, nr. 36

Tactische reglementen.

In verband met het verschijnen van nieuwe tactische reglementen en voorschriften wordt bepaald, dat — voor zoover vroeger verschenen reglementen en voorschriften daarmede niet in overeenstemming zijn — de bepalingen in de laatst verschenen reglementen en voorschriften moeten worden gevolgd.

L.O. 1934, nr. 128. Ministerieele beschikking van 13 April 1934, IIde Afd. B, nr. 28 (in uittreksel).

Reserve-personeel bij de Koninklijke landmacht.

§ 58 van L.O. 1930, nr. 139¹⁾ is gewijzigd als volgt:

1. De reserve-officier is verplicht, de dienstcorrespondentie, welke tot hem wordt gericht door of vanwege den Minister van Defensie, of door of vanwege een der militaire autoriteiten of troepencommandanten, zoo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen veertien dagen na ontvangst dier correspondentie, te beantwoorden op een wijze, welke in overeenstemming is met de eischen der krijgstuicht en met inachtneming overigens van de voor het voeren der dienstcorrespondentie vastgestelde regelen¹⁾.

2. De reserve-officier is voorts verplicht bij het voeren van dienstcorrespondentie, welke hij, anders dan bij wijze van antwoord als bedoeld in het eerste lid, richt tot den

¹⁾ Zie „Mededeelingen voor de reserve-officieren der infanterie”, blz. 29.

Minister van Defensie of tot een der militaire autoriteiten of troepencommandanten, de eischen der krijgstuicht en de overigens voor het voeren der dienstcorrespondentie vastgestelde regelen ¹⁾, in acht te nemen.

L.O. 1934, nr. 134. Ministerieele beschikking van 16 April 1934, IIde Afd. B, nr. 15.

Oprichtingsdata van de regimenten, half-regimenten en korpsen, zoomede van de luchtvaartafdeeling van de Koninklijke landmacht.

Aangezien is gebleken, dat verschil van inzicht bestaat omtrent de oprichtingsdata van sommige onderdeelen van de Koninklijke landmacht, bepaal ik, dat als zoodanig moeten worden beschouwd de volgende data.

a. *Luchtvaartafdeeling*: 1 Juli 1913.

b. *Infanterie en wielrijders*.

Regiment Grenadiers en Regiment Jagers: 7 Juli 1829.

Iste tot en met 5de, 7de tot en met 16de, 18de tot en met 22ste Regiment infanterie:
9 Januari 1814.

6de en 17de Regiment infanterie: 4 Maart 1814.

Regiment wielrijders: 1 Mei 1922.

c. *Cavalerie*.

1ste Halfregiment huzaren: 9 Januari 1814.

2de Halfregiment huzaren: 4 April 1815.

3de Halfregiment huzaren: 13 Februari 1814.

4de Halfregiment huzaren: 25 November 1818.

d. *Artillerie*.

1ste en 5de Regiment veldartillerie: 1 Mei 1848.

2de en 6de Regiment veldartillerie: 1 Mei 1876.

3de, 4de, 7de en 8ste Regiment veldartillerie: 1 April 1881.

Regiment motorartillerie: 18 Januari 1814.

Korps rijdende artillerie: 21 Februari 1793.

Regiment kustartillerie: 9 Januari 1814.

Korps luchtdoelartillerie: 26 Mei 1922.

e. *Genie*.

Regiment genietroepen: 9 Januari 1814.

Korps pontonniers en torpedisten: 1 Januari 1822.

f. *Koninklijke marechaussee en Korps politietroepen*.

Koninklijke marechaussee: 26 October 1814.

Korps politietroepen: 26 Juni 1919.

Vorengenoemde data behooren telkenjare op gepaste wijze te worden herdacht en te worden benut om den korpsgeest en het samenhoorigheidsgevoel in de onderdeelen te bevorderen, zulks in het bijzonder door bij het personeel, dat zich tijdens de herdenking bij het betrokken onderdeel in werkelijken dienst bevindt, de herinnering levendig te houden aan voortreffelijke daden door hun voorgangers in tijd van oorlog of van vrede verricht.

De Minister van Defensie,
L. N. DECKERS.

¹⁾ Zie „Mededeelingen voor de reserve-officieren der infanterie”, blz. 29.

UIT DE VAKPERS

GEDACHTEN OVER DE VERDEDIGING TEGEN VECHTWAGENS.

De Luitenant-kolonel H. MARTIN geeft eenige opmerkingen over bovenstaand onderwerp, daarbij uitgaande van de juiste stelling, dat de verdediging van een hws niet alleen meer mag zijn gebaseerd op het „aaneengesloten vuurfront”, dat voldoende is tegen aanvallende infanterie, doch dat bij de keuze van de stelling rekening moet worden gehouden met het mogelijke optreden van vechtwagens.

De schr. ziet den aanvaller in de vóór den hoofdaanval geleverde gevechten genaderd tot op 100 à 500 m van de frontlijn en denkt zich bij het inzetten van den hoofdaanval een voorwaarts gaan van vechtwagens uit den door den aanvaller bereikte lijn met \pm 20 vechtwagens per km, terwijl deze vechtwagens een gemiddelde snelheid van 16 km hebben.

Hieruit volgt al dadelijk de conclusie, dat de tijd voor de bataljons in eerste linie onvoldoende is om, zonder bijzondere maatregelen, voldoende afweermiddelen in te zetten.

Hij acht het derhalve noodig, dat bij de keuze van de frontlijn niet alleen wordt gelet op een goed schootveld, maar dat deze zoo mogelijk achter natuurlijke hindernissen wordt gekozen, althans achter terreinvoorwerpen, welke de nadering van vechtwagens bemoeilijken of onmogelijk maken.

Hij beschrijft daarna de uit dezen hoofde toe te kennen waarde aan bosschen, oorden, rivieren of onderwaterzettingen.

Ten aanzien van kunstmatige hindernissen, merkt de schr. op, dat hij aan de mogelijkheid hiervan alleen gelooft voor permanente en semi-permanente stellingen.

Voor wat het anti-vechtwagengeschut betreft, teekent de schr. aan, dat in terreinen zonder hindernissen ieder bataljon, dat een frontgedeelte bezet, hetwelk door vuur kan worden bedreigd, 10 anti-vechtwagenkanonnen noodig heeft.

De schr. wijst daarbij op het Ultra Haller geweer van GERLICH. Aangezien niet ieder bataljon in bovengenoemde omstandigheden verkeert, zou het aanbeveling verdienen per regiment een compagnie anti-vechtwagengeschut in te deelen. Bovendien is per Divisie een compagnie vlakbaan-ig noodig.

De eerstbedoelde moeten zijn: *licht, gemakkelijk te hanteeren*, eenvoudig te camoufleren, voor de divisiecompagnie vraagt hij vuurmonden op rupsbanden.

Revue d'Infanterie. Februari 1934.

B.

ANDERE GEDACHTEN OVER DE VERDEDIGING TEGEN VECHTWAGENS.

De commandant J. PERRE heeft in het artikel van den Luitenant-kolonel H. MARTIN over bovenstaand onderwerp aanleiding gevonden om zijnerzijds eenige opmerkingen over dit uitermate actueele onderwerp te publiceren.

Het zal geen betoog behoeven, dat, waar ons leger tot nu een goed vlakbaan-ig moet ontberen, de bestudeering van de wijze, waarop natuurlijke en kunstmatige hindernissen ons tegen dezen gevreesden tegenstander kunnen beveiligen, van groote waarde is.

De Schr. is van meening, dat de waarde van bosschen en oorden een geheel andere is dan die van rivieren, diepe grachten, enz.

Als voordeelen van bosschen en oorden ziet de schr.:

a. hunne randen bieden goede dekkingen voor het anti-vechtwagengeschut;

b. de vechtwagens kunnen slechts langzaam en moeilijk door deze labyrinthen gaan;

c. De moreele uitwerking van de vechtwagens zal aanzienlijk minder zijn.

Intusschen vergete men niet, dat de verdediging van bosschen en oorden uitermate bezwaarlijk is tegenover een vijand, die over een behoorlijke artilleriemacht beschikt.

De schr. ziet dan ook de groote waarde van de verdediging van bosschen en oorden hierin, dat zij den vijand beletten de hws. met vechtwagens in een aanval „kurzer Hand" te nemen en dat de vijand daardoor wordt genoodzaakt een georganiseerden aanval op te zetten.

Doet de vijand dit, dan zal de verdediger zich naar het terrein buiten deze terrein-voorwerpen moeten verplaatsen.

Bij het kiezen van de hws. achter een rivier e.d., doet zich dikwijls het groote bezwaar gevoelen, dat het schootsveld te eenenmale onvoldoende is.

Daarom zoekt de schr. de oplossing ook in dergelijke gevallen in het noodzaken van den vijand tot een gewelddadigen rivierovergang om daarna de hws. meer achterwaarts te verleggen naar terreinen, waar ook aan de eischen voor een ruim schootsveld kan worden voldaan.

Aangezien de schr. met den luitenant-kolonel MARTIN van oordeel is, dat de zwaardere hindernissen voor den bewegingsoorlog van geen of slechts betrekkelijke waarde zijn, ziet hij als de belangrijkste hindernis voor den bewegingsoorlog de Engelsche lichte mijn van ± 5 kg, welke alleen in staat is om de rupsbanden te vernielen. Voor een front van 4 km acht de schr. 6000 mijnen noodig, welke in 2000 man-uren kunnen worden gelegd, aannemende, dat zij met vrachtauto's tot op 1 km van het aan te leggen mijnenveld worden aangevoerd.

Ten aanzien van het anti-vechtwagensgeschut teekent de schr. aan, dat twee allerbelangrijkste factoren dikwijls worden vergeten, n.l.:

- a. de afstand, waarop het projectiel voldoende uitwerking heeft;
- b. de vuursnelheid.

Revue d'Infanterie, Februari 1934.

B.

DE CHENILETTES DE RAVITAILLEMENT.

De Kapitein HENRI LAPORTE geeft een uitvoerig overzicht over bovenstaand onderwerp.

De schr. stelt daarbij op den voorgrond de noodzaak om zoo spoedig doenlijk te komen tot de invoering van kleine, lage, gepantserde auto's, welke in staat zijn om munitie aan te voeren tot in de voorste lijn der infanterie.

De invoering van deze voertuigen moet de voltooiing zijn van de reorganisatie van de treinen en is te noodiger, naarmate de bewapening van de infanterie en in aantal en in vermogen is toegenomen.

In Frankrijk zijn reeds eenige modellen beproefd. In Engeland deed de Carden Lloyd zijn intrede en scheen, voorzien van een aanhangwagen, te voldoen aan de eischen, aan een dergelijk voertuig te stellen.

In Frankrijk zette men de proeven voort en gaf aan dit nieuwe voertuig den naam „chenillette".

De schr. gaat dan achtereenvolgens na:

1. de nieuwe elementen van het vraagstuk;
2. de organisatie van den aanvullingsdienst;
3. de functionneering van dezen dienst.

ad 1. De chenillette bestaat uit een tractor en een aanhangwagen. De tractor is voorzien van een pantser, welke twee zitplaatsen, de motor en de vitale deelen beschermt. Daarenboven bezit de tractor een gepantserde kist voor het vervoer van munitie.

De aanhangwagen, op vier wielen met rupsbanden, heeft eveneens een metalen kist voor het vervoer van munitie.

Het voertuig kan op den weg een snelheid van 20 km per uur bereiken, door geaccidenteerd terrein van 10 à 12 km per uur. Hierbij is de handelbaarheid van het voertuig zeer groot, het is mogelijk te wenden met een straal van 5 à 6 m.

De tractor bezit een zoo groote werkingssfeer, dat meer tochten naar de eerste linie kunnen worden gemaakt, hierbij is het verbruik van benzine niet onaanzienlijk.

Het totale laadvermogen is één ton.

Het pantser beschermt tegen projectielen uit klein-kaliber vuurwapens tot op eenige honderden meters. Hierbij nam men als basis aan, dat de chenillette niet dichters dan 4 à 500 m bij de vijandelijke automatische wapens behoefde te komen.

De aanvulling met benzine is eenvoudig, wanneer de chenillettes, na zich van hun last te hebben ontdaan, naar een betrekkelijk rustig punt kunnen terugkeeren. Bij verdeling van de chenillettes over de eenheden in voorste lijn, wordt dit een zeer précair punt.

De schr. berekent dan, dat één chenilette kan vervangen:

4 munitievoertuigen per tirailleurcompagnie;
5 „ „ per mitrailleurcompagnie;
3 „ „ per mortiercompagnie of gemiddeld 1 chenilette vervangt 4 munitievoertuigen.

Zelfs al houden wij er rekening mede, dat de invoering van de chenilette het gedragen vervoer niet altijd overbodig maakt, dan geeft dit toch reeds een aanmerkelijke bezuiniging op het personeel.

De schrijver gaat dan na, onder welke voorwaarden de aanvulling van den „vuurbasis“ en van het „vuurechelon“ plaats heeft en toont aan, hoe de chenilette in staat is de thans ondervonden bezwaren te overwinnen.

ad 2. De organisatie van den aanvullingsdienst.

De schrijver stelt voorop, dat het noodzakelijk is aan iedere groote eenheid niet meer chenilettes toe te bedelen dan voor hare behoeften strikt noodzakelijk is. Dit belet al dadelijk een indeeling bij alle kleine eenheden.

Hij gaat daarom na, de voor- en nadeelen verbonden aan het organiek indeelen van de chenilettes bij de regimenten en stelt daar tegenover het gecentraliseerd gebruik in de divisie, waarbij de schrijver zich een voorstander verklaart van de centralisatie in de divisie.

Hoewel de schr. van oordeel is, dat de chenilette een goede munitieaanvulling verzekert, meent hij, dat het onverstandig zou zijn de kleine eenheden geheel van een reserve-voorraad munitie te ontdoen.

Hij acht daarvoor in totaal per regiment Infanterie noodig 105 voertuigen, ieder gespannen met één paard.

De infanteriemunitietrein van de Divisie wil de schr. als volgt organiseren:

3 *sectiën munitievoertuigen*, ieder bestaande uit : 6 chenilettes, 6 vrachtauto's, 1 vrachtauto voor bagage, 1 verbindingsauto en 1 motor met zijspan.

1 *reservesectie*, bestaande uit: 4 chenilettes, 4 vrachtauto's, 1 vrachtauto voor bagage, 1 verbindingsauto en 1 motor met zijspan.

1 *reparatiesectie*, bestaande uit: 12 auto's en 1 motor.

Het geheel nog gecompleteerd door 1 verbindingsauto en 3 motoren, in totaal derhalve 65 auto's en 8 motoren.

ad 3. Ten slotte geeft de schr. nog eenige interessante beschouwingen over de functioneering van dezen dienst, waarvoor wij naar het artikel moeten verwijzen.

Revue d'Infanterie, Februari '34.

B.

RIJKUNSTIGE OPLEIDING.

Onder het opschrift „Die Geländereitstunde“, brengt het Militär Wochenblatt van 18 Maart j.l. ons een buitengewoon belangwekkend artikel, waarop wij ten zeerste de aandacht vestigen van hen, die belast zijn met of toezicht moeten uitoefenen op het rijonderricht van onze recruten.

Het betoog begint met in groote trekken de noodzakelijkheid aan te toonen van de gewijzigde opleiding der hedendaagsche cavalerie en wijst er op hoe het nieuwe Duitsche rijvoorschrift hiermede rekening houdt en een gedeeltelijke verplaatsing van de rijopleiding verlangt naar het terrein. Weliswaar stuiten de nieuwe opvattingen nog op tegenstand, doch deze wordt hoofdzakelijk toegeschreven aan gemis aan ervaring en inzicht bij de instructeurs.

S. is geen voorstander van het rijden buiten op een vierkant, waarbij de manegeles eenvoudig gecopieerd wordt. Is het voor den middelmatigen ruiter in de manege, met behulp van het beschoot, al moeilijk de figuur zuiver te rijden, op het vierkant geeft dit volgens hem, aanleiding tot het aanbrenge van ruwe hulpen, verstarring van den zit en dientengevolge tot een slecht eindresultaat.

Evenmin hebben de gymnastische oefeningen voor het paard, zooals deze zijn aangegeven in het rijvoorschrift, zijn sympathie, omdat zij overgenomen zijn uit de klassieke school.

S. daarentegen wil gebruik maken van de mogelijkheden, welke het terrein zoo veelvuldig biedt, om het ontspannen der paarden te verkrijgen en tegelijkertijd het strekken van krampachtig samengesloten spierbundels. Voor het buigzaam maken der gewrichten en het strekken van hals- en rugspieren beveelt hij aan het nemen van kleine terreinhindernissen, die het paard niet verontrusten, terwijl hij in het op- en afgaan van hellingen een welkom middel ziet om den hals naar voren en omlaag te doen strekken. Verder

BETALING ABONNEMENT 4e KWARTAAL 1933.

Tot 4 JULI bestaat gelegenheid het ABONNEMENT voor het 3e KWARTAAL 1934 à f 2.50 (binnenland) te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening 44715, met duidelijke vermelding waarvoor het bedrag bedoeld is.

Na dien datum zal over het abonnement, verhoogd met 15 ct. incassokosten, per kwitantie worden beschikt.

ADMINISTRATIE DE MILITAIRE SPECTATOR.

wordt als oefening aangeraden het rijden door bosschen, waarbij de ruiter gelegenheid vindt natuurlijke slangenvoltes te rijden, met dit grootte voordeel, dat zijn hulpen, lichter en fijner kunnen zijn, vooral wat betreft die van de hand.

Nog maar al te veel wordt het springen beschouwd als doel op zichzelf. En dit komt, naar zijne meening, omdat het oog van de meeste instructeurs niet voldoende geoefend is om partij te trekken van de in den sprong liggende mogelijkheid tot gymnastisch ontwikkelen van het paard. De instructeur, die uitsluitend het overwinnen der hinderenis nastreeft, zonder daarbij acht te slaan op de wijze, waarop dit geschiedt, acht hij dan ook nog niet ten volle opgewassen voor zijn taak.

Een andere fout ziet S. in het feit, dat de instructeur niet geschoold is om het aanbrenge-der hulpen en de inwerking van den ruiter te controleeren en te verbeteren bij de in het terrein vereischte gebruikshouding van het paard en de daarmede verband houdende zit van den ruiter. Zoo heeft o.a. de instructeur niet geleerd het verkeerde en het goede meegaan van het bovenlijf met de bewegingen van het paard bij terreinmoeilijkheden te onderscheiden.

De aandacht wordt gevestigd op de noodzakelijkheid van een elastisch werkend knie- en heupgewricht en het geheel medegaan met den mond van het zich strekkend paard. Dit medegaan met den geheelen arm, dat in de manege zoo zelden geleerd wordt, acht hij de basis van het rijden over ongelijk terrein.

Vervolgens wordt een lans gebroken voor het afzonderlijk rijden en tenslotte worden nog ongeveer 2 kolommen gewijd aan de plaats, welke de instructeur gedurende het onderwijs moet innemen.

De eigenlijke terreinrijles wil S. het liefst te voet gegeven zien, omdat een instructeur, die te paard gezeten is, dikwijls wordt afgeleid door zijn eigen paard en dan niet voldoende aandacht kan schenken aan zijn leerlingen. Op de heenmarsch naar het terrein of op den terugweg, behoort de instructeur aan de staart van zijn afdeeling te rijden. Eerst dan kan hij pas goed nagaan, welke ruiters scheef zitten.

S. heeft de ondervinding opgedaan, dat door het uitsluitend manegerijden, de juiste gewichtsverdeling van den ruiter over het paard, bedenkelijk lijdt. Hij zegt, dat wie een ernstige proef neemt, schrikken zal over het percentage ingetrokken heupen, bij die ruiters, die overigens den naam hebben goed opgeleide ruiters te zijn.

Van het oogenblik af, dat de leerlingen een grondige oefening in het terrein achter den rug hebben, wil S. de instructeur veel voor zijn afdeeling hebben. Vele voordeelen ziet hij in het rijden aan het hoofd van den troep dwars door het terrein. De weifelachtigheid, die den matigen ruiter en bijna alle paarden eigen is, wordt overwonnen door het voorbeeld van den leider; zelfvertrouwen en liefde in den dienst worden aangekweekt; de instructeur wordt van africhter opvoeder.

Sloten vooral moeten daarbij overwonnen worden. Ideaal noemt S. een terrein van een 500 m lengte, waarin op iedere 100 m een sloot, beginnende met een breedte van 50 cm en eindigende met een breedte van 2 m.

Uit alles blijkt dat S. een groote voorkeur heeft voor de moderne opvattingen omtrent het rijden der cavalerie. Tevens komt het ons voor, dat zijn denkbeelden getoetst zijn aan de praktijk en berusten op een groote ervaring. Wij kunnen dan ook niet anders dan zijn artikel ten zeerste aanbevelen. Moge menig instructeur er leering uit trekken.

DE MANOEUVRE MET VUUR EN DE OPPERVLAKTEVERDEELING VAN HET TERREIN.

De Generaal TOUCHON wijdt een uitvoerig artikel aan bovengenoemd onderwerp, waarin hij, aan de hand van of liever toegelicht door twee uitgewerkte voorbeelden, beschouwingen geeft over den aanval.

Hoewel een bespreking van de voorbeelden in dit korte résumé niet mogelijk is, aangezien men om deze te kunnen volgen de bijgevoegde kaarten zou moeten raadplegen, willen wij uit de algemeene beschouwingen van den generaal de belangrijkste punten voor onze lezers uiteenzetten.

De schr. herinnert er aan, dat een „compartiment de terrain” niet alleen moet worden beschouwd in verband met zijn diepte (zichtbare horizon) maar evenzeer in verband met zijn flanken.

De verovering van terrein beoogt het inbezitnemen van „oppervlakten”, nimmer van lijnen.

In de meeste gevallen zal een aanvallende eenheid „schouder voor schouder” voorwaarts gaan. Deze methode, een „pis aller”, is noodig omdat veelal de beschikbare middelen niet toelaten om over het geheele front met de vereischte kracht aan te vallen.

Intusschen is de schr. van oordeel, dat deze methode in vele gevallen ook wordt voorgeschreven door de figuratie van het terrein.

Immers, rekening houdend met de kracht van den vijand, bepaalt het terrein in even groote mate als de beschikbare middelen, de vorm van de manoeuvre en haar „rythme”.

Volgens de vrijwel algemeen gevolgde methode wordt de aanval verdeeld in eenige „phasen”, waarbij voor iedere phase een bepaald doel wordt aangegeven, welk doel dan veelal is de aan 's vijands zijde gelegen grens van het „compartiment de terrain”, alsdan wordt een nieuwe aanval opgezet, waartoe een nieuwe vuurbasis wordt ingericht.

De schr. is van oordeel, dat volgens deze methode het laatste gedeelte van elke phase buitengewoon moeilijk is, omdat de aanvallende infanterie, wil zij de inrichting van den nieuwen vuurbasis mogelijk maken, verder voorwaarts moet dan de bovenste hoogtekam en dan juist in uitermate moeilijke omstandigheden komt, n.l. op terrein, waarop de vijandelijke infanterie het krachtigst door hare vuurorganen kan worden gesteund, terwijl de vuursteun voor den aanvaller dikwijls met groote bezwaren gepaard gaat.

Om deze moeilijkheden te overwinnen, wil de schr. meer aandacht wijden aan de flanken van het compartiment en wel omdat hij van oordeel is, dat door deze flanken te benutten als opstellingen van de vuurorganen, welke het voorwaarts gaan in nevencompartimenten steunen, de aanval sneller zal vorderen.

Eenerzijds omdat deze vuurorganen door hare echarpeerende werking meer uitwerking zullen hebben, anderzijds omdat de opstelling van de vijandelijke vuurorganen minder geëigend is om deze vuurorganen tot zwijgen te brengen.

Zooals men ziet, beoogt de schr. in het geheel geen revolutie in de taktiek, zooals hij trouwens in zijn voorwoord zelf aangeeft, doch is de studie belangwekkend om den vorm, waarin de gedachten worden geuit.

De schr. zet dan deze beginselen in twee practische gevallen uiteen. En hoewel wij onmiddellijk erkennen, dat in deze gevallen buitengewoon aardige aflossingen zijn gegeven, maakt het geheel een ietwat gekunstelden indruk.

Afgezien van deze kleine bedenking is de studie buitengewoon interessant niet het minst om de wijze, waarop de Generaal bij het opzetten van zijn aanval partij trekt van het terrein en de eigenaardigheden van het terrein ten volle weet te benutten.

Alleen al om deze reden is de bestudeering van dit artikel ongemeen belangrijk.

Revue d'Infanterie, Februari 1934.

B.

DE CONVENTIE VAN GENEVE.

De kapitein der administratie ROUSSEL geeft een overzicht over de totstandkoming der conventie van Genève in 1864 en over de in 1906 en 1929 aangebrachte wijzigingen. Het artikel leent zich weinig voor samenvatting en hier moge dan ook alleen volgen de voornaamste afwijkingen in de tekst van 1906, zooals die in 1929 werden aangebracht.

In het eerste hoofdstuk, handelende over de gewonden en zieken, vinden we in artikel 3 vermeld, dat elke keer, wanneer de omstandigheden zulks veroorloven een locale wapenstilstand of vuuronderbreking kan worden overeengekomen, teneinde de gewonden tusschen de linies te kunnen wegnemen. In hoofdstuk II (geneeskundige formaties en

inrichtingen) vinden we, dat de aanwezigheid van personeel van den veterinaire dienst op de geneeskundige inrichtingen, zonder dat zij er een integreerend deel van uitmaken, de bescherming voor de inrichtingen niet opheft. Deze wijziging kwam op verzoek van Amerika tot stand, omdat in het Amerikaanse leger het personeel van den veterinaire dienst met de geneeskundige formaties medemarcheert zonder tot deze te behooren. In hoofdstuk III (personeel) wordt aangegeven, dat militairen, die tijdelijk dienst doen als ziekendrager e.d., indien zij voorzien zijn van een identiteitsbewijs als zoodanig, eveneens onder de bescherming van de conventie genieten. Dit is niet meer, zooals in 1906, het geval met tijdelijk bewakingspersoneel van geneeskundige inrichtingen. Art. 12 regelt de terugzending van in handen des vijands gevallen geneeskundig personeel krachtiger dan in 1906 geschiedde, terwijl art. 13 bepaalt, dat dit personeel tijdens het verblijf bij den vijand de zelfde behandeling dient te ondervinden als het overeenkomstige personeel van dien vijand.

In hoofdstuk IV (gebouwen en materiaal) vinden we in art. 16, dat gebouwen enz., van hulporganisaties als particulier eigendom worden beschouwd, doch dat vordering slechts in de uiterste noodzaak mag geschieden en niet alvorens het lot van aanwezige zieken enz. verzekerd is. In hoofdstuk V (geneeskundige transporten) bepaalt art. 17 o.m., dat de geneeskundige voertuigen (in den ruimsten zin van het woord) de zelfde bescherming genieten als de mobiele formaties. De vijand mag echter voertuigen, die in zijn handen vallen gebruiken, doch slechts voor geneeskundige doeleinden en alleen in de sector, waarin hij ze buit maakte. Na gebruik moeten ze worden uitgeleverd. Art. 18 is aan het vliegtuig als gewonden-transportmiddel gewijd. O.m. worden de kenmerken, die de vliegtuigen moeten voeren omschreven en wordt aangegeven, dat zij als regel niet aan 's vijands zijde van de groote geneeskundige inrichtingen mogen komen. In geen geval mogen zij boven de vuurlinie of boven het vijandelijke gebied vliegen. Wordt het personeel van deze vliegtuigen krijgsgevangen gemaakt, zoo wordt het alleen uitgeleverd onder voorwaarde dat zij in den vervolge uitsluitend voor het besturen enz. van geneeskundige vliegtuigen zullen worden gebruikt. Hoofdstuk VI behandelt het onderscheiding-teeken, waarbij in art. 22 nogeens nadrukkelijk op het aanbrengen van duidelijke kenmerken bij geneeskundige inrichtingen, die ook voor vliegers goed waarneembaar moeten zijn, wordt gewezen. Art. 23 geeft aan, dat inrichtingen van neutrale mogendheden, die zich ter beschikking van een der oorlogvoerende partijen hebben gesteld het recht hebben, naast de roode kruisvlag en die van de mogendheid, die zij bijstaan, tevens de nationale vlag te voeren. Art. 24 geeft voorschriften om het gebruik van het roode kruis teeken in vreedstijd te beperken. Hoofdstuk VII (toepassing en uitvoering van de conventie) bevat een belangrijke wijziging. Volgens den tekst van 1906 verviel de conventie, indien bij een oorlog een der aan den strijd deelnemende mogendheden de conventie niet had onderteeekend. Dit was in den wereldoorlog bijv. het geval met Montenegro, doch practisch had dit natuurlijk geen gevolg. Thans is echter in art. 25 bepaald, dat ook in een dergelijk geval de conventie van kracht blijft. Hoofdstuk VIII (beteugeling van misbruiken en inbreuken) heeft wat uitvoeriger redactie gekregen, terwijl de tekst van art. 30 geheel nieuw is. Op verzoek van een der oorlogvoerenden zal een onderzoek worden ingesteld op door belanghebbenden overeen te komen wijze naar elke beweerde inbreuk op de conventie. Wordt een overtreding geconstateerd, zoo dient deze hersteld te worden.

In de slotbepalingen wordt o.m. vermeld, dat tijdens een oorlog geen der onderteekenaren zich uit de conventie kan terugtrekken.

Dr. DORNICKX.

Archives de Médecine et de Pharmacie Militaires, Maart 1934.

MEMORANDUM VOOR DEN C. VAN EEN SECTIE ZWARE MITRAILLEURS.

In onderstaand tijdschrift geeft de luitenant MÉLON een „aide-mémoire" voor den commandant van een sectie zware mitrailleurs. Grootendeels in staatsvorm is een overzicht gegeven van de verschillende zaken, waaraan de sectie-commandant zijn aandacht moet besteden (verkenningen, opstelling van de sectie, handelingen in het gevecht, enz.). Uit den aard der zaak is het memorandum opgesteld aan de hand van de Belgische reglementen en voorschriften; dit neemt niet weg, dat wij lezing van het artikel aan onze officieren, die een taak te vervullen hebben bij de zware mitrailleurs, ten zeerste kunnen aanbevelen.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, Maart, April 1934. Bx.

VUURBASIS — BASIS VOOR DISCUSSIE.

De Commandant FAVATIER geeft een beschouwing over bovenstaand onderwerp. De schr. gaat daarbij zeer in het kort de ontwikkeling na, welke de bewapening van de infanterie sinds 1914 heeft doorgemaakt. Deze ontwikkeling is onzen lezers te zeer bekend, dan dat wij hierop verder ingaan.

Daarna geeft de schr. aan hoe het begrip „vuurbasis” in het laatste Fransche Infanteriereglement officieel is ingevoerd, waarbij hij vaststelt, dat juist dit nieuwe begrip naast enthousiaste bewonderaars hartstochtelijke bestrijders vond.

De schr. stelt dan tegenover elkaar de „traditioneele doctrine” en de „vooruitstrevende doctrine”.

Volgens de eerste is het in den aanval onmogelijk om met den zwaren mitrailleur eenig succes te bereiken. De aard van den zwaren mitrailleur leent zich niet voor vuren onder dergelijke moeilijke vuurtechnische verhoudingen, zeker niet tegen een vijand, die de gelegenheid heeft gehad zich ter verdediging in te richten.

De laatste acht den zwaren mitrailleur tot vrijwel alles in staat. Tot op afstanden van 2400 m kan de zware mitrailleur elke opdracht met succes volbrengen.

Volgens deze vooruitstrevenden moeten aanzien van den aan de infanterie te verleenen steun door artillerie en mitrailleurs naar nieuwe wegen worden gezocht. Zij achten het zeer wel mogelijk de zware mitrailleurs te belasten met de beschermende vuren op 600 à 800 m voor de infanterie, terwijl de 7 Veld is belast met afsluitingsvuren op 200 à 300 m voor de eigen infanterie.

In de beschouwingen stelt de schr. allereerst vast hoe ongewoon moeilijk het is partij te kiezen, te meer, waar beide partijen zich met reden kunnen beroepen op oorlogservaring en op de technische eigenschappen van het wapen. Hij waarschuwt — o.i. terecht — met nadruk tegen lichtvaardige conclusies, getrokken uit zuiver theoretische studiën en uit manoeuvres met losse patronen.

De vele storende invloeden, welke zich op het gevechtveld doen gevoelen, werken sterker in op de troepen naarmate deze meer in voorste lijn liggen. En juist dit geeft een verschil tusschen artillerie en mitrailleurs.

Intusschen wil dit in het geheel niet zeggen, dat men van te voren moet afzien van datgene, wat op theoretische gronden van het wapen kan worden gevraagd.

„Het ergste voorzien en het beste voorbereiden” moet het devies van iedereen zijn.

Daarvoor is het noodig de technische eigenschappen van alle wapens grondig te kennen. Eerst dan zal het mogelijk zijn de wapens te gebruiken op de wijze, waarop zij in de vele wisselende omstandigheden van het gevecht het best tot hun recht kunnen komen.

De schr. is dus geen „traditioneele doctrinist”, evenmin als hij zonder meer een „vooruitstrevende doctrinair” is.

Hij is er van overtuigd, dat tactiek geen wiskunde is. De gevechten worden onder te verscheiden omstandigheden gevoerd, dan dat het mogelijk zou zijn volgens vaste regels te handelen.

Met hoeveel instemming wij dit leerrijke artikel hebben gelezen, wij hebben gemist een korte beschouwing over de vraag in hoeverre de huidige legervorming dwingt tot het opstellen van meer vaste regels dan vroeger te doen gebruikelijk was.

Revue d'Infanterie, Februari 1934.

B.

DE ONTMOETING TUSSEN TWEE LEGERS.

Kolonel LEMOINE wijdt een studie aan het ontmoetingsgevecht, zooals dit zich vertoont aan den commandant van een leger of een legergroep. Hij gaat daarbij uit van het bekende gezegde, dat de slag een worsteling is tusschen den wil van twee aanvoerders. Deze worsteling zal dus de grootste hevigheid bereiken indien beide aanvoerders hebben besloten den wil van den tegenstander door het offensief te breken. In een dergelijk geval ontstaat wat wij noemen „het ontmoetingsgevecht”, een term, welke het bedoelde begrip echter slechts ten deele dekt, daar de ontmoeting slechts in het begin der actie plaats heeft.

Zooals wij dat van schr. gewoon zijn, bladert hij eerst in het boek der historie om ons verschillende voorbeelden van ontmoetingsgevechten, beter ontmoetingsveldslagen, voor oogen te voeren: *Eckmühl* (1809), de slag aan den *Cha-Ho* in den Russisch-Japanschen oorlog (1904), de grensslagen in de *Ardennen* (1914). Schr. toont hoe verschillende aanvoerders bij het ontmoeten van een tegenstander hebben gehandeld, of — niet hebben gehandeld en trekt tot slot een aantal belangrijke conclusiën.

De strijd begint veelal met een aantal partieele ontmoetingen, waarvan de uitslag afhankelijk is van de mate van gevechtsontwikkeling, welke de beide tegenstanders bij de ontmoeting hebben. Daar deze voor de verschillende eenheden uiteenloopt, vertoont het slagfront aanvankelijk een golvend karakter.

Blijven beide tegenstanders bij hun offensief volharden, dan kunnen zich twee gevallen voordoen.

a. Het *front* is *smal* in verhouding tot de beschikbare krachten. Beide legers pogen dan elkaar te omvatten, de wedloop om den flank ontstaat: *Eckmühl*, de slag aan de *Marne*.

b. Het *front* is *breed* in verhouding tot de beschikbare krachten. Het aanvankelijk gesloten front vertoont dan neiging te verbrokkelen. Zulks geschiedt, doordat bij beide partijen de krachten zich samentrekken op belangrijke terreingedeelten, welke men vóór alles wil vermeesteren. In het tusschenterrein scheurt het front dan als het ware vaneen. De slag in de *Ardennen* vertoonde dit op bijzonder sprekende wijze.

T.a.v. laatstgenoemd euvel kan de gevechtsleiding op drie wijzen handelen: voorkomen, herstellen, benutten.

Voorkomen door te zorgen, dat men den tegenstander in gevechtsontwikkeling voor is.

Herstellen door de commandanten der groote eenheden op te dragen reserves beschikbaar te houden en deze in voorkomend geval in de ontstane tusschenruimte te doen inzetten, om het gesloten front te herstellen.

Benutten, door te voren gereed gehouden reserves in de tusschenruimte te werpen om den vijand plaatselijk te omvatten en zodoende de verschillende brokstukken van diens front afzonderlijk te slaan. Dit deden NAPOLEON bij *Rivoli*, *Austerlitz* en *Montmirail*, de Duitschers bij *Neufchateau*, LANZERAC bij *Guisse*, FOCH bij *Fère-Champenoise*, JOFFRE bij *Château-Thierry*.

Om één van deze systemen te kunnen toepassen, moet de chef zijn *ingelicht*. Hij moet hiertoe niet naar voren ijlen, want dan treft hij maatregelen op grond van een plaatselijken indruk, doch moet zorgen van de verschillende deelen van het front inlichtingen te ontvangen, opdat hij het geheel kan overzien.

Ingelicht zijn is echter niet voldoende, hij moet ook bezitten: „cette vision lointaine divinatoire, qui, libre de toute opinion préconçue et de tout désir, évite de se laisser tromper par les opinions personnelles et, dans le tumulte et l'imprécision des événements, soupçonne et sent la vérité." *Het genie van den veldheer*.

Revue militaire française, Januari 1934.

C.

LUCHTBESCHERMINGSDIENST. EEN VOORBEELD TER NAVOLGING.

De Reichsluftschutzbund, Landesgruppe Baijern bericht het volgende.

„Om de luchtbescherming, welke in het belang is van het geheele volk, zoo krachtig mogelijk te steunen, heeft de Rijksregering besloten bij aanschaffingen en maatregelen ten dienste van de luchtbescherming toelagen te verstrekken en belastingvermindering toe te staan. Naast toelagen ten bedrage van 50 % der gemaakte kosten — hoogstens 1000 Mark voor ieder afzonderlijk geval — worden voor het inrichten van schuilkelders en voor de aanschaffing van alle soorten beschermingsmiddelen en -werktuigen rentelooze voorschotten of een tegemoetkoming in de belasting verstrekt. Door deze tegemoetkoming in de kosten wordt den huiseigenaren de mogelijkheid geboden de werkzaamheden voor de inrichting van schuilkelders, zolders en overige ruimten ter hand te nemen en de noodige gereedschappen enz. aan te schaffen. De in bewerking zijnde „wet op de luchtbescherming" zal, naast de verschillende verplichtingen van autoriteiten en burgerij, hieromtrent de noodige aanwijzingen bevatten".

In luchtbeschermingsaangelegenheden kunnen wij Duitschland ten voorbeeld nemen. Gelukkige burgerij, waarvoor daadwerkelijk zoo goed wordt gezorgd. Is dit ook niet iets voor onze regeering?

Allgemeine Schweizerische Militärzeitung, Februari 1934.

v. R.

MELKBEDRIJF „DE ZUIDSINGEL”
 ZUIDSINGEL 20 - AMERSFOORT
 Specialiteit in: GEPASTEURISEERDE MELK EN
 MELKPRODUCTEN, BOTER, KAAS EN EIEN
 LEVERANCIER AAN HET GARNIZOEN